

MAGYAR NÉPLAP

FÜGGETLENSÉGI NEGYPENNYOLCZAS POLITIKAI KATHOLIKUS HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ára:

Egész évre 6 korona; félévre 3 korona.
Amerikába egész évre 9 korona.

Szerkeszti

BUDAY ALADAR

Kiadja a „PÁZMÁNEUM”
nyomda és irodalmi vállalat.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Fhg. Sándor-utca 36

Hirdetések ára:

Egy öthatasos nonpareille sor 60 fillér.

A katolikus népszövetség első diszgyűlése.

Régen buzgólkodnak katolikus vezérek, hogy szövetségbe hozzák össze a magyarországi katolikus népet. Fáradozásuk első sikere volt az a népes, látogatott és lelkesült nagygyűlés, melyet múlt vasárnap tartottak meg a budapesti Vigadó tágas termében, hol annyi ember volt jelen, mennyi csak belefért. Jobbadán a főváros népéből telt ki a diszes közönség, de sokan jöttek vidékről is, papjaik vezetése alatt az egyletek, körök. Zászlóikat fenn lobogtatták és zárt soraikban bizonyították, hogy biznak a szervezés sikerében.

A Vigadóban az emelvényen ott voltak a szövetség elnökei, Rakovszky István, a képviselőház alelnöke, Prohászka Ottokár székesfejérvári megyés püspök, Zboray Miklós országgyűlési képviselő. Továbbá megjelentek számosan a képviselők közül és Várady Lipót címzetes püspök. A Hímnusz eléneklésével vette kezdetét a gyűlés. A megnyitó beszédet Rakovszky elnök mondotta. Hatásos szavainak főbb része ez volt:

— Mi katolikusok, ugymond, bár számszerint tulsúlyban vagyunk és ezredéves multunk van, a minket megillető helyet Magyarországon elfoglalni mindeztideig nem tudtuk. Míg a protestánsoknak, a zsidóknak legkevésbé sem árt, ha magukat vallásosoknak vallják, addig ezt a katolikusoknak lépten-nyomon a szemükre vetik, e miatt az előmenetelben gátozzák, ez rájuk nézve bélyeg. Élő példa erre az az államférfi, a kinek, bármily fényesen teljesíti is kötelességeit az országgal szemben, nem tudják még ma sem megbocsájtani,

hogy a kalksburgi katolikus kollégium növendéke volt. (Felkiáltások: Éljen Apponyi!) Ennek a katolikusok szervezetlensége az oka; mindenki szervezkedik, csak mi, katolikusok nem vagyunk szervezve. Eddig tétlenül néztük a kereszténység és a katolicizmus ellen intézett támadásokat. Elkerülhetetlen, hogy mi éppen úgy szervezkedjünk, mint mások és különösen azok, a kik minden kereszténységnek, de leginkább a katolicizmusnak halálos ellenségei. Azt

Csernoch János
az új csanádi püspök.

mondják, hogy Magyarországon nincs elnyomva a katolicizmus. Egész nyíltan bevallom, eddig nincs elnyomva a katolicizmus, de épp oly bátran és nyíltan állítom, hogy nincs ez országban semmi, a mit oly vakmerően bántalmazni és büntetlenül sérteni lehet, mint a katolicizmust. Jaj annak az egyházi, vagy még inkább világi férfiúnak, a ki bátran megvallja a maga katolikus hitét. Én is el vagyok rá készülve, hogy holnap szemre fogják vetni, hogy a katolikusok szervezésével megbontom a vallási békét; de ezzel szemben ki-

jelentem, hogy a katolikusok csak saját erkölcsi és anyagi javaikat akarják védelmezni a szociáldemokráciával szemben s hogy ez a védelem hathatósabb legyen, azért kell szervezkedni.

— Mi katolikusok — folytatta az elnök — nem akarunk senkit sem támadni, vagy bántani, de kikérjük magunknak, hogy velünk szemben másként cselekedjenek és hogy ennek egy kicsit nagyobb nyomatéma legyen, ezért szervezkedünk. Szervezkedünk azért, mert népünknek anyagi és erkölcsi javait hathatósabban akarjuk támogatni, előbbre vinni. Szervezkedünk, hogy jelezzük, hogy vége a türelmünknek. Nem tűrjük többé, hogy büntetlenül lehessen a katolicizmus vagy egyes nagymulti és érdemeket szerzett férfiak viczelődésnek, gunyolódásnak, támadásnak céltáblái. Senkit sem akarunk támadni, ismétlem, senkit sem akarunk bántani, de ha valakinek kedve kerekedik velünk szemben ezt tenni: vége Magyarországon a deklamáló katolicizmusnak, most a tettek katolicizmusa következik. Itt lesz a Katolikus Népszövetkezet, a mely nemcsak beszélni fog, de tenni is, mert át van hatva annak igazságától, hogy az elhatározó szónak csak akkor van sulya, ha mögötte tett is van. Szervezkedünk, hogy a szunnyadó erőket egyesítsük, tömörítsük a mi népünket, hogy a katolikus és magyar faji önérzetet erősítsük, előbbre vigyük azért, hogy a mi népünkkel szemben, a mi hitünkkel szemben, ez ezredéves Magyarországgal szemben a kötelességünket jobban teljesíthessük, mint valaha. Mi csak azt akarjuk, hogy ez az ezredéves Magyarország nagy, boldog és keresztény legyen.

A tetszéssel fogadott megnyitó beszéd után felolvastattott a pápa

Mai számunkhoz „Páduai Szent Antal Lapja” van mellékelve.

őszentségének üdvözlő levele, mely a székesfejérvári püspökhöz volt czimezve és így hangzott:

Tisztelendő Testvérünknek, Ottokár székesfejérvári püspöknek Székesfejérvár. X. Pius pápa. Tisztelendő Testvér, üdvöt és apostoli áldást. Kedves volt nekünk ama levél, melyet, a magyar nép katolikus szövetségének elnökeivel együtt, minap küldöttél. Nemcsak a főnkelt és készséges lelkület nyilatkozik meg ugyanis abban kiválóan, melylyel Ti ígérték, hogy az Apostoli Székhez hűek és ragaszkodók lesztek, azokat a tanokat illetőleg, melyeket az újabb tévelyek kárhóztatására a „Pascendi“ enciklikában hirdettünk: hanem egyúttal arról a szilárd elhatározásról is tanúságot tesztek, hogy erősen törekedni fogtok azon, hogy az olynemű tévelyek ne terjedjenek. Ördendünk, hogy így Velünk egyet akarva, a katolikus igazság és igazságosság védelmére, az ellenkező hullámok gátjául, katolikus szövetségek megalakult és kívánjuk, hogy ezt az Általunk óhajtott szövetséget az Isten szerencsésen gyarapítsa s az üdvös gyümölcsök állandó bőségével árasztja el, a mely égi adományok megnyerésére és különös jóakaratumk jeléül nektek, kik legközelebb első gyűléstekre fogtok összerengeni, atyai szeretettel adjuk apostoli áldásunkat. Kelt Rómában, Sz. Péternél, 1908. januárius 9-én, papágunk ötödik évében. X. Pius pápa.

Megilletődve hallgatták Krisztus helytartójának fenkölt irását a gyűlésen, mikor pedig véget ért a felolvasása, perczekig ünnepelelték, éltették a pápát. Azután meghallgatták figyelve Prohászka püspököt, ki szokott elragadó, velökig ható rapszodikus modorával a gyűlés szívet egészen meghódította:

Beszédjének jelentős foglalata ez volt:

A Népszövetség egy erélyes, öntudatos kilépés a magyar katolikus népnek szervezésére, amely felkelte benne az erkölcsi és gazdasági erőket s ezzel a súlylyal lépjen az igazi keresztény nemzeti haladásnak útjára, tehát ez népmozgalom akar lenni. Népmozgalom, amelyben igazán lélek és erő van. Mindnyájunk szívében él az a meggyőződés, hogy erre igazán szükség van. Szükség van, mert egy új világ hasad reánk, amely kirántja alólunk a régi alapokat, legalább

akarja kirántani, amely nemcsak a párnát huzza ki a magyar nép feje alól, hanem a mennyországát, a csilagos égboltját a kétségnek, a hitelenségnek fekete éjféllével borítja el; új kor, új intézményekkel, amelyek jogot, javat ki akarnak terjeszteni szélesebb körökre s ebben a milieuban meg akarják változtatni a régi hitet, a régi érzést, meg akarják változtatni a régi izlest és úgy mondják, hogy új Magyarország legyen, amely keresztény és még kevésbé katolikus ne legyen.

Ezzel szemben pedig úgy látom én, hogy az egész világon azt mondják, hogy ha nem tetszik, ott van a nép. Azt mondta már XIII. Leó pápa a francziáknak, akik ugyancsak nem értették meg, ha nem tetszik a világ járása ott van a nép az mondjon ítéletet, keljen föl, egyenesítse föl derekát s mondja, hogy ezt a jármot, amelyet a szabadkőművesség és hitelenség a nyakunkra tesz, összetörjük.

Ott van a szociáldemokrácia, a mely szintén népmozgalom; ott van a Katholischer Volksverein, amely mint a név mondja, népmozgalom. Ott van Ausztriában a keresztény szociálisták hatalmas szervezete, a mely szintén népmozgalom. A hol világ mozog, ott népnek kell mozogni s ha Magyarországon megmozdul a világ, úgy hogy földrengés lesz, akkor keljen föl az a nép, toppanjon a lábával és állítsa meg azt a rengő hazai földet, azt a szakadó porczát a gazdasági földnek, amely végre is minden kulturának alapja és talpköve.

Nálunk szintén történt már sokféle kísérletezés. de igazán nem igen lelkesülhetek azért. Látok egy csomó kaszinót, ahol elkartyázzuk a pénzünket. Látok egy csomó bankot, ahol eladósodunk nyakig. És azután látok katolikus köröket is, de ezek eddig tényleg nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket. Úgy látszik, Magyarországon csak társadalmi uton a keresztény társadalmat reorganizálni nem lehet.

Ha nem lehet tisztán társadalmi alapon, azt gondoltuk, mélyebben kell belenyulni azokba az idegekbe, amelyek fájnak a népnek. Gazdasá-

gilag kell segíteni a magyar népet, társadalmilag és gazdaságilag erkölcsi és gazdasági erőit föl kell karolni, ébreszteni. És ezt akarja a Népszövetség!

Mert hiszen megmozdult már a magyar nép. Látom, hogy ipari elmaradottságunk, a munkahiány, akár-hogy beszéljenek, takarják, mintegy malomkő, úgy esett bele a magyar közélet sekélyes vizébe és szétlocscsantotta őket. Ezek Moldvába, Oláhországba, százezrek Amerikába mentek. Mezmozdult a magyar nép elszigeteltségében és szakított a nagy tradíciókkal, a magyar nemzet hagyományával és szociáldemokrata, agrárszociálista és bármi lett. De megtettük-e mi már azt a nagy kötelességet, amelylyel a vezető Magyarország tartozik a népnek? Megértettük-e annak a népnek a baját igazán? Szíven tapogattuk-e, hogy megértjük, mi fáj neki?

Nem akarok követ dobni senkire, sem pártra, sem egyesekre, de ki mondok egy nagy szociális igazságot, azt, hogy a népmozgalmaknak legmeghittbije az az eleme, az a közege, amelyben bizni lehet, az voltaképpen nem lehet arisztokrácia, nem lehet főpapság ott fönt, nem a középneveltség és középbirtokosság, mert ez mind semmi, ha az a nép maga nem érzi át nagy kötelességét, nem érzi át terhét úgy, hogy azt mondja, nohát ide állok én is és szervezkedem.

Úgy látom, hogy a Népszövetségben különösen alá van huzva, hogy az erkölcsi erők felélesztése akar lenni. Látom azt, hogy itt is egy különös hang, különös súly s megenyedem, hogy a főszó, erre a katolikusokra van fektetve. Ezt széjjel akar-nám hirdetni világnak, országnak, az Adriától a Kárpátokig, hogy értsék meg ezt. A Népszövetségnek bele kell nyulnia az emberi nyomoruság mélyébe és a gazdasági érdekeknek hatatos felkarolása által kell a nép barátjának bizonyulnia.

A katolikus Népszövetség nem hitelszövetkezet, nem szakszervezet, nem katolikus kör, de hanem az a központi szervezett erő, az a központi telep, amely itt ezt, ott azt, mindenütt az erkölcsi és gazdasági jót szolgálni és előmozdítani akarja.

A Katolikus Népszövetséget voltaképpen katolikusok alkotják meg, akik a Krisztusban való hitet és az egyházhoz való hűséget érvényesíteni akarják, ki akarják váltani a nép javára fordítandó cselekvésben, törekvésben.

Nagyon jól tudom én, hogy nem lehet erkölcsi erőkkel kizárólag dol-

Üde fejünk!

egészséges álmunk, erős idegeink, izmaink és maink vannak, mióta a frissítő és gyógyító hatású Feller-féle Elsőtudot ismerjük. Hozassunk Feller V. Jenőtől, Stubica, Centrale 18. sz. (Zágráb m). Marian.

a magyar népet, gazdaságilag erkölcsi föl kell karolni, akarja a Népszö-

gmozdult már a n, hogy ipari el- munkahiány, akár- akarják, mintegy tt bele a magyar zébe és szétlocs- Moldvába, Oláh- Amerikába men- magyar nép el- szakított a nagy gyar nemzet ha- zocziáldemokrata, bármí lett. De azt a nagy kö- a vezető Magyar- épnek? Megértet- k a baját igazán? hogy megértjük,

et dobni senkire, egyesekre, de ki- szocziális igazsá- épmozgalmaknak az eleme, az a izni lehet, az vol- et arisztokrácia, ott fönt, nem a középirtokosság, mi, ha az a nép nagy kötelességét, úgy, hogy azt állok én is és

a Népszövetség- van huzva, hogy lélebresztése akar hogy itt is egy kü- s suly s megen- uly, erre a katho- e. Ezt széjjel akar- ak, országnak az- kig, hogy értsék etségnek bele kell nyomoruság mé- gi érdekeknek hat- által kell a nép nia.

épszövetség nem em szakszervezet, de hanem az a erő, az a köz- itt ezt, ott azt, esi és gazdasági gmozdítani akarja. pszövetséget vol- sok alkotják meg, való hitet és az iséget érvényesi- akarják váltani a dó cselekvésben,

m én, hogy nem kel kizárólag dol-

gozni, főleg a mai világban. Nagyon jól tudom, hogy minden kulturát voltaképpen alapoz és hordoz a gazdasági alakulás, de azért nagyon jól tudom, hogy ha ez a modern gazdasági és társadalmi akció tel- litve lesz hittel, becsülettel, önfel- dozással, tisztességgel, szóval, igazi katolikummal, akkor ez a Népszö- vetség mintegy lélekkel telt szerve- zet kel fel és érvényesül vezetőnek.

Hogy pedig ezt a vallási momen- tumot, miután az embert két részre szelni nem lehet, szintén érvényesi- teni akarjuk, erre nézve, szemrehá- nyást senki sem tehet nekünk, mert hiszen nézzék a szocialistáknak is van vallásuk — mert hisz az is val- lás; a szociáldemokráciának is van credója, hitvallása, nekünk is van, a szociáldemokráciának van meg- győződése egy jobb világról, csak- hogy ezt a jobb világot egy sár- gömbbe gyökereztetni bele. Nekünk is van egy világunk, amely az örök élet.

Fektesük bele ezeket a fölséges erkölcsi szellemi erőket mind abba, ami mozgat, lelkesít minket, meg- látják, hogy mi, hittel, becsülettel, fegyelemmel legyőzzük a világot és lesz egy boldogabb keresztény Ma- gyarország.

Alakítsuk meg hát ezt a Népszö- vetséget, de ne tizenketten, mert nem igaz, hogy tizenkét apostol térítette meg a világot. Szó sincs róla. Milliő apostol térítette meg a világot. Min- den keresztény a klasszikus világ- ban apostol volt. Mindenki, akiben élt a hit, feszült a remény, beállt a kérés küzdelmének nagy munkájába és gyurta, alakította, mintázta a po- gány világot, míg a krisztusi képet ti nem mintázta rajta.

Tegye meg mindenki kötelességét, legyen itt mindenki apostola ennek a Népszövetségnek, feszítse min- denki kebelét legalább is olyan erős hit, amilyen a szociáldemokratáké. Engedjék meg, hogy megszégyenítse azokat a gyáva lelkeket, akik a krisztusi lelkesedést lejjebb akasztják a demagogi lelkesültségnél.

Alakítsuk meg továbbá ezt a Katolikus Népszövetséget feszülő, azzal a magamagát átható és a munkájáért reszketni, lelkesülni tudó energiával! Készen nem adatik nekünk semmi. Mi vagyunk a mesté- rek, mi vagyunk a művészek. Te- remtsük meg, ami nincs. Egyet teremthet az ember. Megteremtheti magának, (ha százakkal karonfogva dolgozik) a jobb, a nemesebb, több emberhez illő exisztenciát.

Azután bele-bele ebbe a Katho-

likus Népszövetségbe a tevékeny szeretettel akció és charitászszal. Nincs igazi szeretet, a hol meghalt a tett. Hullák azok, nem lehelnek életet. A hol élet van, ott okvetle- nül cselekvés, tevékenység van. Ezzel a tevékeny szeretettel, biztos, hogy utat törünk a mi zászlónknak az el- lenségek falanszán keresztül is. Mert az Isten is úgy vonza az em- bert, az Irás szava szerint, emberi érzésekkel. Emberi érzés a mi fáj nekem, hogy az neked is fáj. Emberi érzés, hogy ami a te gondod, azt én is megosztom veled. Emberi ér- zés, hogy nem csak prédikálok, ha- nem mikor egy világnak, gazdasági harcznak a sötét éjszakája borul rám, megmutatom, hogy testvér va- gyok azáltal, hogy a testvért bajá- ban igazán megsegítem, akkor aztán ez a Katolikus Népszövetség az igazi demokrácia a szeretet és a testvériség demokráciája lesz, a melynek XIII. Leó pápa nevet adott mikor azt mondta, hogy keresztény demokrácia. Ha a Népszövetség a keresztény demokrácia jegyében áll, biztosítom, hogy a nép mellé is áll, megfeszíti vállát és tör, a mi

Csernoch János püspök.

A hivatalos újság vasárnapi száma közli Csernoch János képviselőnek esztergomi preláthus-kanonokoknak csanádi püspökké történt kinevezését. Talentumos, erős buzgalmu, érde- mes ember került abba a fényes méltóságba, mely szent Gellért, Hé- dervári Saul, Martinuzzi, Verancsics, Szelephényi és Lonovics püspökök nagy emlékét őrzi.

Csernoch János még erejének duzzadó teljességében van, idén tölti be ötvenhatodik életévét. Nem hangos szereplője a nagy nyilvános- ságnak, de a huszadik század papja, ki a világban a komoly, erős tettek fórumát, nem pedig az illuziók vi- gasztalan krematóriumát látja. A kik még mint Simor János hercegprimási titkárát ismerték, előre sejtették pá- lyafutását. A primási palotában, a hol az esztergomi főegyházmegye s részben az egész ország vallási éle- tének idegszállai összefutnak, régen folytak a dolgok oly simán, mint Csernoch alatt. Elfáradván élete vége felé Simor primás, a megnyugtató biztosságával hagyta Csernochra te- endői java részét. Az esztergomi fő-

vele szemben áll és zászlóját a nép jólét fokára tüzi.

Most az üdvözlő iratok felolvasása következett. Vaszary Kolos herceg- primás elfogadta a diszgyűlés véd- nökségét, de mint levelében írja, ezt abban a reményben teszi, hogy a szövetség csakis a katolicizmus általános nagy érdekeit akarja elő- mozdítani és az alapszabályokat hiven betartja. Samassa egri érsek nem válaszolt a levélre, melyet a a védnökség dolgában hozzá intéz- tek, ellenben elvállalta a tisztet sok püspök és főpap, kik közül néhá- nyan adományyal is támogatták a mozgalmat.

Zboray Miklós képviselő mondotta a záróbeszédet, melyben hangoztatta, hogy a népszövetség nem akar po- litikával foglalkozni, hanem társa- dalmi és gazdasági munkával csu- pán a népnek segítségére lenni. A gyűlés ezzel véget ért, miután a kö- zönség elénekelte a pápai himnuszt

Budapest, február 1.

egyházmegyében elég gyakran ke- rülnek nemzetiségi nehézségek a felszínre, ezeknek elintézésében neki, a tót nép szülöttjének, mindig első- rangu szerepe volt. Tudás, erős dip- lomáciai érzék s az emberi gyön- geségek bölcs megértése kiváló tulaj- donságai. Nagy lépésekkel haladt előre az egyházi rangfokozatok lépcsőjén. Harminczhat éves volt, mikor pri- mási titkárból esztergomi kanonokká nevezték ki, két évvel utóbb pedig a sávniki apát címet nyerte el. A katolikus nagygyűléseken, melyek- nek állandó szónoka volt, a katho- likus iskolaügy fejlesztésére adott új, okos gondolatokat. Általában, a ka- tholikus iskolaügy kedves tárgya lelke szeretetének. Nagy összegeket áldozott is e célra. Tanítók, papok, diákok számára tett alapítványokat s kiválóan szép emléket állított magá- nak szülőföldje, a nyitramegyei Sza- kolcza lakóainak szívében. Taka- rékossága sok jótékonyaságot tett le- hetővé. Hasznos tevékenységet fejtett ki a katolikus autonómia kérdésé- be is. Esztergommegyének ő volt egyik autonómiai képviselője.

Már Simor János püspökké akarta tenni kedves emberét, de a halál utját törte szándékának. A nagyemlékü herczegrimás sirbaszállítával Csernoch János pályája nem állt meg fejlődésében. Mint a szakolczai kerület néppárti képviselője, 1901-ben a parlamentbe került, a hol toleranciája, egyéni szeretetreméltósága s világos, éles gondolkozása csakhamar megszerezték számára a szimpátiákat. Sokat dolgozott a bizottságokban, a melyek tagjai fontos dolgokban mindig megkérdik véleményét. Kevesen tudják, hogy a vasutas-sztrájk idején az ő békülékeny szelleme erősen hozzájárult a feszült helyzet kedvező megoldásához. Alkalmadtán a Házban is beszélt s ilyenkor tartalmas szavak gördültek ajkairól. Legutóbbi felszólalása a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására esik. Az ő módosítására mondta ki a Ház, hogy a tanítással foglalkozó szervezetek és apácák a többi tanítóval egyenlő elbírálás alá kerüljenek. Püspökké kinevezésével nem szakad meg politikai tevékenysége. Képviselői mandátumát megtartja és addig főrendiházi tagsági jogát nem gyakorolja.

Hogy a csanádi egyházmegye élére állt, ezt minden ismerője örömmel látja. Eddig sem módja, sem alkalma nem volt arra, hogy oly intézményeket létesíthessen, minőkre lelkének nemes hevületei vágnak. Kitűnően rendezett püspökségének nagy jövedelme azonban hatalmas eszköznek kínálkozik arra, hogy a délvidék hitéletét emelje, a derék csanádi magyarok és hazafias szerbek kulturáját erőltse. Szociális tevékenységére is tág terület vár. Csanád vezér földjén előreláthatólag igen hamar meg fogják szeretni az új püspököt s a papság épp oly kitartással fogja támogatni munkájában, mint a hogy megértője lesz a világi társadalom is.

Kérünk czimeket, hová mutatványszámot érdemes küldeni.

Magyar kivándorlók Argentínában.

Néhány év óta a magyar kivándorlók egyre nagyobb számmal keresik föl Argentínát, a hová lelketlen ügynökök fényes ígéretekkel csábítják őket. De ha már az Egyesült-Államokban is sokan nem tudnak boldogulni magyar kivándorlók közül, noha künn lévő honfitársaik ellátják őket jó tanáccsal, annál szomorubb a magyar kivándorlók sorsa Argentínában, a hol a nép nyelvét nem ismerik s nincs is senki, a ki utba igazítaná őket. Kalmár Elemér erdészeti főiskolai hallgató, a ki több hazatérővel együtt most érkezett vissza Fiuméba, élénk színekkel festi, hogy minő sor vár azokra, a kik Argentínában keresik boldogulásukat.

December hetedikén indult el hajónk Argentina fővárosából, Buenos-Aireszből, s mikor hat heti hosszú tengeri ut után Fiumében honi földet ért a lábunk: leborulva adtunk hálát az Istennek, hogy haza vezérelt bennünket. Édes szép Magyarország! Ha gondtalanul hagynak is el sokszor nyughatatlan verű fiaid: mégis többet ér egy porszemed, mint idegen országoknak megmérhetetlen földje! Csak-hogy erre a bölcs dologra rendesen a világ viszontagságos összebolyongása után jön rá a kivándorló. Mert a magyar kivándorlásra nem alkalmas nép. Miért? Legelőször azért, mert a magyar nem beszéli azokat a nyelveket, a melyek nélkül nem boldogulhatnak. Pénzt és vagyont a külföldön is csak szellemi munkával, ipari, kereskedelmi, vagy mezőgazdasági vállalkozás révén lehet szerezni és nem kézi napszámos-munkával. A vállalkozáshoz pedig tőke szükséges, de épp ugy szükséges Észak-Amerikában az angol, Dél-Amerikában pedig a spanyol nyelv, továbbá az üzleti, a kereskedelmi, a jogi, a közigazgatási és a helyi viszonyoknak kellő ismerete. Ez mind hiányzik a kivándorló magyar népnél, Argentínában pedig még hiányzik különösen egy dolog, a jó utbaigazító, a tanácsadó, az önzetlen támogató. Sok száz magyar szállott velem a múlt tavasszal partra Buenos-Aireszben, ott is találtunk már néhány ezret, s ezek mind tanácstalanul bámultak az idegen világba. Ezrével lézengtek a világváros utcáiban, s nem tudtak mibe kezdeni. A ki partra szállott, másnap már jött volna vissza, ha lehetett volna. Tömegesen tódult a nép a magyar-osztrák konzulátusra, hogy adjon munkát. De honnan adjon a konzul, ha nincs munka? Hogy a munka koldus-kéregét lerázza a nyakáról, annyit aztán mégis megtett a konzul, hogy ingyenes vasuti jeggyel elvitette őket Argentina belsejébe, a tengertől jó kétezer kilométernyire. Tudta nagyon jól, hogy onnan már nem jöhetnek vissza, mert visszafelé fizetni kell. Ott a vad idegenben, a hegyek és öser-

dők köztélő közepében szétszéledt és szétszűllött a magyar, s támasz, tanács és helyi ismeretek nélkül a legbaromibb kézi napszámos-munkára fogták őket. Kihasználják, kizsákmányolják, a fizetéseknel megcsalják, s hol keresheti a magát megértetni nem tudó magyar a maga igazságát? Sójajtoznak is aztán szegények eleget a könnyelműen elhagyott édes Magyarország után! Ott Argentina és Bolivia határán találkoztam egy zentai földimel, valami Takács Mihály nevezetűvel. Tizenkét éve vándorolt ki a feleségével Braziliába, a honnan életük kockázatásával a földesur zsarnoksága elől Argentínába szöktek át. Most négy apró gyermekével, a kik már csak spanyolul tudnak, szállérkedik egy spanyol birtokosnál. A lakása czukornád-kunyhó s csak az az övé, a mit magán hord s a mit megeszik.

Hejh, de jött volna haza a szegény boldogtalan! Pedig Argentina természeti kincsekben még igazán ki nem aknázott ország. Száz millió hold olyan termőföld áll még érintetlen állapotban, mely az ország felső felében egy esztendő leforgása alatt háromszor termi meg bőséggel a zöltséget, kukoriczát. De a termő humusz őserdő és ember nagyságu fü alatt van. Ennyi rengeteg termőföld mellett az állattenyésztéssel népet foglalkozni, a földművelést pedig csak mellékesen üzi. Kicsapja a gödölyét a dróttal elkerített őserdőbe, ott él a jóság ugyszólván vadon, s egész esztendőben neki alig van valami baja vele. Husban nincs is hiány, mert a legkitűnőbb marhahús kilogramja 40-60 fillérbe kerül s az ökörnek ugyszólván többre becsülik a bőrét, mint a husát. Már most az az érdekes, hogy ebben a kiaknázatlan országban a kivándorló magyar paraszt csak kézi napszámból akar megélni, akképpen, hogy másoknak dolgozik, holott ott a boldogulásnak csak egyetlenegy módja van, ha szövetkezésbe állva, mezőgazdasági vállalkozásba bocsátkozhatnak bele s önmaguknak dolgozva hozzák létre a föld termékeit. Igen ám, de ehhez egy kis tőke, helyi és nyelvi tájékozottság, némi szellemi vezetés s legfőképpen azok az üzleti és kereskedelmi összeköttetések és ismeretek kellenek, hogy a termelt mezőgazdasági dolgokat jó áron értékesíthetnék is. És éppen ezek a kellek nincsenek meg a kivándorló magyarnál, de annál inkább megvannak a németnél, a ki nagy rajokban vándorol most ki Argentínába.

POLITIKAI VILÁG.

Uj főispánok.

A király Simonyi Béla alispánt Bars megye főispánjává nevezte ki. Hasonlóan új főispánt kap Temes megye Hertelendy Ferenc személyében, kinek választását az egész közönség szerencsének tartja, mert tőle a zavaros állapotok megszüntetését reméli, Hertelendy ugyanis Zalában kiválóan töltötte be hivatalát.

Képviselőválasztások.

Ó-Budán, a főváros III-ik kerületében, Botzenhardt János dr. ügyvédet egyhangulag választották meg képviselőnek, miután a másik jelölt, a híres Komjáthy Béla választás közben visszalépett. Az új képviselőben a függetlenségi párt erős oszlopot nyert, mert képzett és szorgalmas ember. — Szabadkán a polgárság Gyelmis Gerő függetlenségi jelölt körül csoportosul, kinek értékes múltja van a város körül tett szolgálatokban. A választás február 8-ikán lesz. Ellenjelölt nincsen. — Trencsénben az alkotmánypárt Béla Henrik újságíró jelölte, a nemzetiségiek viszont Stür Károly ottani ügyvédet óhajtják. A nép izgatott, a tót vezérek nagy sürgölődést fejtenek ki, hogy hiveiket zenebonába kergessék, mint Csernován, mert nekik az kell, hogy tótok vére fösse meg Trencsén utczáit, hadd kürtölhessék mártírságukat Európának, de legkivált Amerikának, hol aztán »gyűjtés« folyhat megint! — Csikszere-dán a függetlenségi Novák Albert dr. ügyvédet jelölték és Hajnó Ignácztól, ki hivatalnok a takarékpénztárban, elpártoltak. — A deési kerület képviselője, Betegh Imre 72 éves korában kedden egy budapesti szanatóriumban meghalt. Így ismét megüresedett egy függetlenségi kerület Erdélyben.

Ellenzéki szövetség.

Azok a szegény megbottlott képviselők, kik a függetlenségi pártból kiszakadtak, mert hogy a napnál is fényesebbek akartak lenni

hazafiságban, most az anyapárt ellen mozgolódnak és hogy erejüket fokozzák (?) ellenzéki szövetséget alakítanak magukból. Ez csak érthető, már úgy valahogy. De hogy ebbe a szövetségbe a demokratákat és Mezőfit is bevonják, azt már sehogyan se tudjuk érteni. Leitner, Pollák és Morgenstern urak csak nem adhatnak »erőt« az igazságnak, minthogy mindenki csak abból adhat, amije van!

ORSZÁGGYÜLÉS.

Mult pénteken nevezetes eset volt a Házban, hogy benyújtott az indítvány a házszabályok szigorítása dolgában. Nagy Emil volt a szónok és a képviselők — eltörpülő kivétellel — tárgyalásra elválták az indítványt. Körülbelül e hónap második felében lesz sora. A jelekből ítélve biztos, hogy megszigorítják a házszabályokat eléggé és ezzel utját vágják annak a sok haszontalan obstrukciónak, mely miatt parlamentünk már-már világ csufja lett. Hisz a mai szabályok életben állása mellett majdnem minden képviselő maga is gátat vethet az ország ügyeinek, ha neki úgy tetszik.

Szombaton a székelyföldi tagosítás törvényjavaslata volt napirenden. Évtizedekig hiába sürgették azt a fontos és szükséges törvényt a hozzáértők, mignem Darányi miniszter még a Széll-kormány idejében felkarolta volna a székelyek ezen égető baját, ha — meg nem bukik a kormányával együtt. Azonban Darányi újra támadt és mivel időközben az erdélyi erdőpanamák és birtokbotrányok is sürgették a dolgot, a földmívelési minisztérium erdészeti osztálya derekasan hozzálátott az erdélyi birtokviszonyok rendezéséhez. Ugyanakkor az igazságügyi minisztériumban is külön hivatalt szerveztek e célra, melynek élére Sebess Dénes képviselő jutott, ki az erdélyi viszonyokat kitünően ismeri. Így készült el az a javaslat, mely most a tagosítás körüli visszaéléseket ki akarja küszöbölni, amennyiben egyrészt csak

hatósági mérnökök végezhetik ezt a munkát, másrészt még a hatósági mérnök kezére is ügyelni fog a miniszter. De tagosítást a miniszter nélkül kezdeni sem szabad, mert a szerződést jóváhagyás végett fel kell terjeszteni. A képviselőház a javaslatot helyesléssel fogadta és behatóan megtárgyalta, de ellene a románokon kívül alig szólt valaki, a románok is csak azért támadták a javaslatot, mert nekik támadni kell a kormánynak minden jó szándékát.

Az ülés végén a kormányelnök kijelentést tett, hogy az állami hivatalnokok pragmatikáját úgy alkotja meg, miszerint azoknak jogait minden tekintetben tisztázza és biztosítja.

E héten csak csütörtökön tárgyalta a képviselőház, mikor is az erdélyi birtokrendezés javaslatát folytatták. A delegációs ülések miatt gátolva van az alsóház, hogy rendesen tanácskozhassék, azért míg a delegációk véget nem érnek, csak még a bírák és ügyészek fizetését akarja rendezni az országgyűlés, azután a fejadó eltörléséről folytat tárgyalást.

*

Hétfőn megkezdte tárgyalásait a magyar delegáció. A külügyminiszter nagy beszédet mondott, melyben általában beigazolta, hogy miért kell a monarchiának lehető békében élni a külfölddel, de azért jogait és igényeit mégis kielégítheti a diplomácia útján. Jelentős volt a tárgyalásnak az a része, melyben a román királyságnak hozzánk mutatott ellenséges indulatát ítélték el és rossz szomszédsággal vádolták meg ezt a kis balkáni államot. Hasonlóan panasz esett azért, hogy két év óta az angol, francia és más külföldi sajtó (tehát a közvélemény) sokszor foglal állást a mi nemzeti törekvéseink ellen és az osztrák elnyomást helyesli rajtunk. A külügyminiszter ünnepies ígéretet tett, hogy a külügyi képviselőket utasítani fogja ezen áramlatok megfigyelésére és bárhol tapasztalt ellenséges indulatot a magyar nemzet ellen, ott azonnal közbelép és

•légtételt követel. — A tengerészeti albizottság ülésében arról volt szó, hogy magyar legénység kellő számban legyen a hadihajókon, mi célra a tiszti akadémián magyar alapítványi helyeket kell szaporítani.

A főrendiház csütörtökön tartott ülésében az ujonczjavaslatot tárgyalta és szavazta meg, mely így szentesítés végett a király elé terjeszthető lett.

TÁRCZA.

A VEN UTCZASEPRO.

*Es két a had. Fegyvere seprő.
Ruhája hitvány, rongydarab;
Megannyi koldus, s köztük egy a
Leghitványabb, legrongyosabb.
De mégse koldus, egy se koldus,
Munkával szerzi kenyerét;
Mit télt erszény ad a nagyurnak,
Azt nyújtja nekik a szemét.*

*Sbizony, bizony, van sok nagyur, kit
Fény, ősi név és rang dicsér.
De a kinek hitvány szívével
Egy utczaseprő nem eserél.
Mert bárha fáj inség, nyomorgás,
S szegénynek tengődés a lét:
Becstelenül szerzett aranyból
Több nyugtot nyújthat a szemét!*

*A hosszú utat végig seprük,
Veríték veri arcukat,
És leghátul izzad, söpör, a
Legvénebb s legrongyosabb.
Szegény, oly egykedvűnek látszik,
Fáradtan huzza seprűjét:
Tíz éve nincs más társasága,
Mint seprűje és a szemét.*

*Tíz éve söpri így a várost,
Minden követ ismeri már;
Ismeri őt is minden ember
S róla mosolyg, ha arra jár.
>Vén bácsi«-nak hívja a gyermek
S ő megkérdi mindnek nevét,
S addig derült; de ha tovább megy,
Nincs gondja más: csak a szemét.*

*Igy tengeti életét por s piszok közt,
De még sohsem panaszkodott,
Pedig más körben forgott egykor,
Hová nyomor s gond nem hatott.
Mikor ifju nő s kedves gyermek
Ölelték őt — vaj tudja még?
Nem! Fátyol szállt a mult időkre
Ugy véli: multja is szemét.*

*S jobb is talán, hogy cserbenhagyta
Szegényt e bús emlékezés,
Az enyhülés, mit mult gyönyör nyújt,
Még egy koldusnak is kevés.
O csak söpör s így lassan-lassan
Majd átalsöpri életét,
S a holtnak mindegy: rózsá-ágy-
Rayatala, vagy a szemét!*

Szomorj Károly.

A PÉNZ.

A pénz mindenekelőtt vagyon, ezt már a régi latinok is tudták: »Oh, polgárok, polgárok, keressétek mindenekelőtt a pénzt és csak a pénz után az erényt!« ezt hirdette legnagyobb költőjük. És nem csak a rómaiak fogadtak neki szót, hanem azóta is minden népek. Isitenitik a mammont, leborulnak az aranyborju előtt és tömjénfüstöt menesztenek tompa orrába. Kérdezd például az angolt: Gazdag ez az X. Y. ur? és ő kijavít téged: No, lehet úgy tizezer font körül! Mert ők valósággal aszerint mérik az embereket. A font ugyanis Angliában pénz is, neve sterling és körülbelül 24 koronát ér. Tehát, aki csak pár fontot nyom, az egyszerűen széllebbélt ember. A szerencsétlen fellow, kinek krajczár sem üti a markát, bizony szemükben alig is ér többet fabatkánál. Ellenben, akiről már tonnákban lehet beszélni, az előtt még a történelem is álljon meg pár pillanatra.

Az anglust így ismerte már Talleyrand is, azért mondhatta a bécsi kongresszuson 1815-ben: »Hja, az angolok minden szavának sulya

van, mert sterlinggel toldják meg a hangsúlyt!«

Azt mindenki tudja a pénzről, hogy lelke a kereskedelemnek, de azt már kevesebben, hogy mégse célja, csak olaja a viláfgorgalomnak, melylyel kengetni szokás a nagy gépezetet, hogy javunkra is forduljon. Hogy némelyek ezt az olajat emberek »megkenésére« is használják, az is tudvalevő.

Hogy mi a pénz, mikor nincs, azt a nagy Napoleon is érezte, mikor Párisban zálogba kellett raknia aranyóráját s nem maradt egyéb holmija zálogon kívül, mint a bőrnadrágja. Hatalmas császár korában pedig már nem csak érezte, hanem tudta is, hogy mi a pénz, mert tapasztalta, hogy érte minden, de minden eladó! Csupán a mindenható Uristennel szemben nincsen hatása, mert ha lett volna, Napoleon katonái nem fagytak volna meg Oroszországban. Vett volna pénzen enyhe időt és sok napsugarat.

A pénz tehát — szerencsére — égi korlátok közé szorított földi hatalmasság. S mert hatalmasság: bálvány volt és lesz minden idő folyamán a kisebb lelkű embernek, mint ahogy primitív barbárok istenítik a napot, babonás törökök a holdat, elmaradott perzsák a tüzet. Azt a szegény vakhitű tűzimádót hiába égeti halálra a tűz, azért ő csak imádója marad, mert neki ez a bálványa. Így vagyunk a pénzzel is.

D'Alambert a társaságban mindenkit lebilincselte élceivel és dus szellemének ötleteivel. »Ugyan mit fészeng itt folyton ez az ember, kérdé róla egy börzebáró, meglehet, tán tíz dollár sincs a zsebében.« Lám, a pénzimádó előtt nincs értéke a szellemnek.

Pedig annak a nyomorult pénznek nincs se hazafisága, se erköl-

Tüdő-

bajnál, köhögés, mellszúrás, mellfájás, nehéz légzésben szenvedőknek a légzőszervek mindennemű bántalmainál páratlan hatáson szer orvosilag ajánlva a törvényileg védett **SYRONAT**, csak felnőttek részére. Egy kísérlet már meggyőző a kitűnő eredményről. Ara egy nagy üvegnek 2 korona 50 fillér. Hét korona 50 fillér előleges beküldése esetén bérmentve szállít 3 üveget **Balla Sándor** gyógyszerháza Hódmezővásárhely.

Főraktár:
Török József
gyógyszertára
Budapest,
Király-utca 12. szám.

cse, se vallása; pusztán csak érdeke, ereje és számítása. Önérzete sincsen, legfeljebb önérzeteskedése.

Utazásaiban Helvéciust feltartóztatta egy megfeneklett fa-fuvaros. Helvécius dühös lett és lóköötőnek szidta amazt. Hanem ennek az embernek volt önérzete: »Igen, én lóköötő meg más mi gazember vagyok, mert az ur hintóban utazik, én meg csak szekéren!« Ez a hang annyira imponált a bölcsnek, hogy engesztelésül ajándékot kínált a parasztnak és a maga embereivel segítette ki szekerét a kátyuból.

A pénzes zsáknak ellenben van egy utálatos tulajdonsága: a szeretelen góg. De ez csak lefelé nyilatkozik meg. Fölfelé ő is csuszik-mászik. Persze korántsem alázatból, hanem reménykedik, hogy felülről fényecske árad reá és vajmi ritkán veszi észre, hogy ő odafent is csak nevetség tárgya.

Tehát a gazdag embernek is szüksége van óvatosságra, körültekintésre. Van továbbá egy régi közmondás: »Alacsony sövényt a gyerek is átlép!« A szegénység magas sövényt von cselekedeteink elé, a gazdagság azonban készen találja a bünre vivő alkalmakat, mikbe, ha eszehagyottan rohan a gazdag ember, pénze bizony inkább kárára volt, mint hasznára.

Egy jóságos arcú öreg német herceg ül a templomban. Mellette a hányivati gazdag polgármester. Felhallszik a pörsölyös halk csengetyűje. A herceg forintot készít ki maga elé. A polgármester egy aranyat. Ismerte a herceg az ő emberét, két aranyat tesz ki. Amaz még többet. Mire a templomszolga odaérkezett, már tizenkét arany volt a polgármester előtt, mit nagy csörömpöléssel bele is csusztatott a pörsölybe. A herceg ellenben csak az első forintot adta, ahogyan szánta volt, a sárga tallérokat visszatette a zsebébe.

Szimonidest egyszer megkérdezték: gazdag, vagy bölcs szeretne-e lenni? A szatirikus gunyolódó erre azt válaszolta, hogy inkább csak gazdag. »Mert — ugymond — böl-

cseket sokszor látni a gazdagoknál kilincselni, de fordítva, csak ritkán!«

Azonban a gazdagság, mint minden a világon, csak viszonylagos dolog. Ha egy kapás ötezer koronát nyer a sorsjátékon, örömeiben majd elhal, Angliában ilyen ötezer koronás kapás alig jelent valamit a latban.

Nagy lurkó volt Horáczius az ő vagyongyűjtésében. Istenigazában megszedte magát és akkor kezdett ódákat írni a szegénységről. Hát vajjon boldoggá tette-e őt a vagyon, mit szerzett? Hesiodos már azt gazdag embernek tartja, kinek van egy kis földcsekéje, egy tehénkéje, meg egy asszonykája. Annyi bizonyos, hogy az önzésbe hajló pénzeszsákok teszik leginkább érezhetővé a szegénységet. Míg a gazdagság pusztán a földbirtokban állott, addig a vendégbarátság révén, minden ember jót tett felebarátjával és a szegény ember is gyakran részesült valami jóban a gazdag asztaláról. Most azonban, a pénzes zsákok szája erősen le van kötözve, nem csuda, ha nehezen nyílnak.

Korunkat azért is nevezhetjük méltán aranykornak, mert tényleg aranyért hevül a legtöbb ember és aranyon lehet megszerezni méltóságokat, sőt a szerelemnek is sokszor pénz a rugója. De én inkább aranykornak nézem az ilyet!

Az érczczel való visszaélésre célozva mondotta valaki, hogy ahol a pénz van, ott az ördög is helyet talál. Mire viszont a szegény ember azzal válaszolt, hogy ahol meg nincs pénz, ott állandó lakása van az ördögnek! Melyiknek volt igazabb az ítélete?

Legjobb talán a középut. Legyen annyink, amennyiből állásunkhoz mértén és tisztességesen meg tudunk élni. Ne irigyeljük a más fölöslegét, mert hiszen nem a pénz kézbentartása teszi boldoggá a vagyonos embert, hanem az, hogy hogyan élvezi a pénzét. Miben állhat a pénz élvezete másban, mint abban, hogy másokat boldogít vele az ember!? Hiszen akármennyi

tőkekamat járjon is valakinek havonta, csak nem tud duplaporcziót vacsorázni minden este. Ellenben dupla porcziót rendelhet és a másodikat megetetheti azzal, akinek egyse jutna másképp.

A pénz különben sem boldogít senkit. Erős meggyőződése, hogy nem a dusak sorában, hanem a középuton található a legtöbb elégedett ember, ki a boldogság ilatozó virágát megismerte. . .

UJDONSÁGOK.

A király adománya. A pozsonyi Szent Erzsébet-gyermekotthon javára, melyet az árpádházi szent asszony jubileumának emlékére alapítanak, királyunk 30,000 koronát ajánlott fel, ugyanannyit ajándékozott Izabella királyi hercegasszony is. Így most a gyermekotthon céljára eddig százhetvenezer korona gyűlt egybe.

A pápa egészsége. A hét elején riasztó hír kelt szárnnyra Rómából, mely a pápát komoly betegnek mondotta. Orvosok vizsgálatából azonban kiderült, hogy muló hülésnél nagyobb baj nincs és csak a pápa hajlott kora ad ilyen kis bajoknak is jelentőséget. Öszentsége ismét folytathatja hivatalos teendőit.

A fővárosi tisztviselők anyagi helyzetét a folytonosan emelkedő drágaság elviselhetetlenné tette és legtöbbször sulyos adósságokba verte magát e miatt. Sokáig biztatták illetékes körök a hivatalnokokat, hogy drágasági pótlékkal fognak segíteni rajtuk és ez alaposan rájuk is férne. Most azonban végre elintézték a dolgot, csak hogy nincs mit köszönni rajta. A demokrata zsidópárt többsége kijelentette, hogy nem szavazhat meg drágasági pótlékot a tisztviselőknek, mert ebből a polgárságra háramlana újabb teher, azt pedig nem veszik magukra a demokraták, hogy a zsidók hogyan segítenek magukon. Mindazon tisztviselőknek, kik a pesti zsidó hitközség tagjai, a hitközség pénztárából utalványoztatnak ki havi segélyt, vagyis alalmaznát. Budapest székes-főváros tisztviselői ezentúl tehát két részre oszlanak. Egyik részük keresztény, az koplal, mert nem kap fizetést elegendő a megélhetésre. Másik részük zsidó, az nem koplal, mert koldusként fog megjelenni minden hónapban egyszer a zsidó hitközség pénztárából és segélyt kap.

Halottvivő automobil a fővárosban.

Németh József püspök, ki eddig a csanádi egyházmegye feje volt ideiglenesen, kettős kitüntetéssel kapott érdemei méltánylására. A király a Ferencz József-rend lovagjává nevezte ki, Temesvár pedig díszpolgárának választotta meg.

Unnepség Rómában. Arany-százu szent János egyházatya ezer-ötven éves jubileumát hétfőn a római szent Péter főtemplomban fényes ünnepséggel ülték meg. Misét Rampolla bíboros mondott, azután emlékbeszédet. Az örömnapp alkalmából százezer lírát osztott ki a pápa a város szegényei között.

Szobor Kossuth Lajos titkárának. Szepesbélán a polgárság szobrot állít Ludvig Jánosnak, a város szülöttjének, a ki Kossuth Lajosnak titkára volt s az alkotmány helyreállítását után a várost az országgyűlésen képviselte. A szobor költségeinek fedezésére eddig közadakozás útján 2477 korona gyűlt össze.

Halottak. Richárd párisi érsek kedden délben meghalt. Gyászolja a francia katholicizmus és osztozik abban az egész kereszténység, mert Richárd bíboros sok szolgálatot tett egyházának, míg a francia radikálisok az állam és egyház szétválasztását keresztül nem erőszakolták. — Géresi Balogh Zoltán, a földmívelés-

ügyi minisztérium államtitkára ötvenhat éves korában meghalt. Még egy héttel ezelőtt életvidáman végezte hivatalos teendőit, azonban influenzát kapott és ez sirba fektette. Ő volt a székeltség és a ruténság javára megindult segítő akció vezérémbere és buzgóságával mind a két vidékre sok áldást árasztott. Korai halála igazán vesztesége a jó ügynek. — A budapesti egyetemen harminczöteven át volt tanára a kisapoknak Klinger István, ki a hét elején elhunyt. Alig van országunkban pap, ki a hosszú idő alatt nem lett volna tanítványa a kedves kis tanárnak. Erdemeit többször elismerte a király és pápa, de tanítványai szeretet volt legszebb fizetése. — A horvát miniszternek, Josipovich Imrének tizenöt éves Imre nevű fia meghalt. Egyik pajtásával boxolást játszott, az úgy ütötte mellbe, hogy szive megrándult bele és pár nap alatt holtra vált a kedves gyermek. — Hasonló tragikus véget ért Schuster gráci herceg-püspök Anna nevű öreg nőtestvére. Melegedni a kályha mellé ült, onnan szikra pattant ki és meggyújtotta az agg nő ruháját. Mire a házbeliak észrevették, a nyolczvankét éves hölgy szénne égett magányos szobájában, Szent Anna városkában, a magyar határ-szélen.

Bebel betegsége. A német szo-

ciáldemokraták uagymestere, Bebel Vilmos veszélyes szívbjában sinylődik. Orvosai eltöltötték a közszerepléstől. Allapota igen aggasztó, bár nem fekszik ágyban.

A bűnös Krivány. Arad város árvapénztárának egykori fosztogatója, Krivány, ismét súlyos bűnbe esett. Szabadulása után ugyanis újra mezházasodott, azonban csakhamar váltót hamisított a felesége nevére, sőt késsel össze is szurkálta a szerencsétlen asszonyt. Emez a kórházban, Krivány megint a börtönben tölti most idejét.

Az ózdi rablógyilkosokat végre elfoghatták. Bari Bertalan sajóvárkonyi és Bari István mélyhídi cigányok követték el a szörnyű tettet. Testvérük, a rovott életű Argyelán Simonné cigányasszony jelentette fel őket. Elfogatásuk után töredelmes vallomást tettek.

Sikkasztás történt a csongrád-megyei Sándorfalva község hitelszövetkezetében, hol Fritz Tivadar tanító kezelte a pénztárt. Bűnös kezén 18000 korona tünt el. A sikkasztást úgy követte el, hogy a jelzőlogkölcsonökre visszafizetett részletekről nyugtát adott, de a pénzt nem könyvelte el az adósok javára, hanem magánál tartotta. Mikor a sikkasztás hírt kapott, a sándorfalviak megrohanták a hitelszövetkezet házát és csak a csendőrök gyors közbelépése akadályozta meg a nagyobb vérontást.

Földrengések. Bereg- és Máramaros megyék területén tíz nap óta többször ismétlődő, elég erős földrengés nyugtalanítja a lakósságot. Nagyobb kár eddig ugyan nem történt, de a havasok felől mutatkozó sűrű fekete pára miatt attól fél a szegény nép, hogy az igazi veszedelem még csak ezután következik.

Kegyes hagyományok. Abból az alkalomból, hogy egy dunántúli nagybirtokos vagyonát fővárosi közintézetekre hagyta, rámutatunk arra, hogy nálunk a nemeslelkű hagyományozásokban alig jut kifejezésre az, hogy Magyarország földmívelő állam. A föld népe érdekében Darányi miniszter sok irányu akcióit indított, sokféle intézményünk van, a melyek arra valók, hogy a föld emberét szerencsétlenség, betegség, halál esetén gyámolítsák, sok van olyan, a mely szellemi képzéséről gondoskodik, sok van olyan, a mely közvetlenül anyagi jólétét mozdítja elő. De még sokkal többre volna szükség és a meglevőkre is bőségesen ráférne, ha a kormány gondoskodásán túl a társadalom erői is feljűk fordulnának. De gazdag em-

estere, Bebel
jban sinylő-
közszerep-
ggsztó, bár

Arad város
fosztogatója,
ünbe esett.
is újra me-
khamar vál-
névére, sőt
a a szeren-
a kórházban,
önben tölti

vilkosokat
i Bertalan
án mélyhidi
a szörnyű
t életű Ar-
asszony je-
tásuk után
tek.

csongrád-
ég hitelsző-
vadar tanító
kezén 18000
asztást úgy
kölcsönökre
l nyugtát
nyvelte el
n magánál
s hirt ka-
rohanták a
csak a
ése akadá-
rontást.

és Mára-
iz nap óta
erős föld-
lakosságot.
n nem tör-
mutatkozó
attól fél a
azi vesze-
övetkezik.

ok. Abból
dunántúli
árosi köz-
tunk arra,
i hagyó-
kifejezésre
öldmivelő
ben Da-
u akcióit
ink van,
y a föld
betegség,
sok van
épzéséről
n, a mely
mozdítja
re volna
s bősége-
gondos-
rői is fe-
dtag em-

bereink általában nem sokat gondolnak a faluval, a hol születtek, a hol nevelkedtek, a honnan bőségük eszközeit kapták. Mintha a község-házán levő emléktábla, a falusi téren levő emlékszobor a faluban meghuzódó közintézmény épülete nem volna elég messzehangzó szavu hirdetője a jótékonyág nagy eredményének. Pedig a dolog nem úgy van. A nemzeti nagyság nem a főváros mindent elnyelő középpontosításában van, hanem az ország minden részében fölhalmozott szellemi és kulturális kincsekből épül ki. A fővárosnak a maga fejlett, nagy nyereségekkel járó gazdasági életében igen sok vagyonos embere van, a ki a főváros közintézményeire gondolhat. Semmi szükség sincs arra, hogy a falusi vagyon is ezekre az intézményekre adózzék.

Tót pénzek sorsa. A hol három tót találkozik — Amerikában vagy idehaza — ott szent, hogy gyűjtés indul meg a valamely nemzetiségi célra. Ezekről a pénzekről soha senki sem számol el, legalább nyilvánosan nem, csak egy-egy kis botrány keletkeztéből szokott kiderülni, hogy valami büzlik Dániában. Ilyen botrányt szellőztet most egy New-Yorkban megjelenő pánszláv ujság, a Slovák Amerike. A newyorki Tót nemzeti egyesület elnöke ugyanis bizonyos Ambrósi A. N. nevű egyén, a ki Magyarországból származott oda, s bankháza lévén, az egyesületi pénzeket magánál helyezte el; a mellett igen szép elnöki fizetést húz. Az elnök urat most az egyesületi tagok egy része erősen kérdőre vonja a lapban. Hol vannak az Ambrosi ur bankjában elhelyezett 9000 dollár egyesületi pénz kamatai? Hol a 39.000 dollár forgalmi tőke kamatai? Szemére vetik az elnöknek, hogy minden támadást hallgatással mellőz s bár egyenesen hűtlen sájkodással vádolják, nem keres elégtételt a törvényszéknél. Így vagyunk az amerikai pénzekkel, de baj van ám a csernovai árvák számára folytatott csehországi gyűjtésekkel is. A Csasz című prágai folyóirat ugyanis megtámadja a csernovai árvák javára folytatott gyűjtés bizottságát, s azt hangoztatja, hogy ez a bizottság nem hallat magáról semmit. E miatt csappantak meg a gyűjtések s szállott alá a közönség lelkesedése és bizalma. Mindezek nagyon érdekes dolgok. Így remélhető, hogy a tótok szemé lassanként fölnyilik s nem bocsátják fáradtságos keresményét sem a tengeren túl, sem a tengeren innen kalózkodó kalandorok szabad zsákmányára.

MAI KÉPEINK.

Zebra mint hátszló. Hiszen vadállat volt egykor a ló is és csak az emberi türelem szoktatta házi állattá. Miért ne lehetne a puszták csikos vad lovát is nyereg alá sőt hámba kaptatni, hogy szolgáljon a teremtés koronájának, az embernek. Régóta kísérleteznek velők, de nem sok sikerrel eddig, míg most egy magyar származású német tisztnek szerencséje több volt és egész század számára tudott zebrát annyira idomítani, hogy az afrikai gyarmatokon táborozó sereg tisztjeit és altisztjeit elhordja hátán. A rendkívül csökönyös, fürgé és ravasz állatot nem könnyű derékbe törni; sok inkább belepusztul, sem hogy megadná magát a zablás sorsának. Éheztetéssel pedig semmire se mennek velők, mert akkor még vadabb és oly erősen harap, hogy foga közt marad az ember karja. Kiváncsian várhatjuk, hogy a már idomított zebrák beleszületnek-e a hasznos házi állat szerepébe.

Halottvivő automobil. Nem a czélszerűség, inkább az ujdonság varázsa tanácsolta egy fővárosi halottszállítónak, hogy benzines motor-kocsit építtessen az elhunytak számára is. Hiszen itt a lassúságot parancsolja a kegyelet, nem pedig a szédületes gyorsaságot. De mint érdekes újítást, megbámulják az emberek, a hogyan a kockaköves utcákon végiggördül a fekete és ezüstös diszú ujjajta halottszekér.

NÉPEK ÉS NEMZETEK.

Lourdes jubileuma. Február negyedikén lesz ötven éves fordulója, hogy a lourdesi kegyhely barlangjában a szeplőtelenül fogantatott Istenanya megjelent Bernadette kis leánynak. Ezt az évfordulót Lourdesben képzelhető nagy pompával ülik meg. X. Pius pápa tudvalevőleg február negyedikére oly ünnepélyt rendelt el, melyet ezentul az egész egyház megtartson a szeplőtelen fogantatás tiszteletére.

Anglia munkásai. Mult héten tartatták meg országos nagygyűlést az angol munkások Londonban. 150.000 munkásnál több gyűlt össze, kik mindannyian egész testületek nevében szavaztak. A gyűlés fontos eredménye az volt, hogy százkétezer szavazattal tizenhatszáz ezer ellen az angol munkások kimondták, hogy elszakadnak a szocziáldemokrata párttól és a marxista elveknek többé nem hódolnak, miután meggyőződtek, hogy azok álmok csak, mik nem vezethetnek sem az ő boldogságukra, sem az ország érdekeinek istápolására. Fennen hangoztatták jelszavukat, hogy elébb angolok vagyunk, csak azután munkások!

Kivándorlás Kanadába. A kanadai kormány megtiltotta az oda való bevándorlást, mert a viszonyok tarthatatlanok ott. Az amerikai rossz állapotok közt Kanada volt

Zebra mint hátszló az afrikai gyarmatokon.

az utolsó menedéke és most ez is megszűnt. Andrássy gróf belügyminiszter ennek értelmében rendeletet küldött valamennyi törvényhatóság fejének, melyben a Kanadába való kivándorlást a törvény értelmében megtiltja.

Rosewelt elnök 1909-ben, mikor mandátuma lejár, nem akar többé pályázni az Egyesült államok legdiszesebb polczára, hanem Newyork város polgármestere lesz, mely állást a város kínálta neki és ő úgy nyilatkozott, hogy szívesen vállalja.

Háboruk Ázsiában. Mig egyrészt Perzsiát belvillongások dőlják az új alkotmány miatt, addig másrészt az a veszedelem is fenyegeti, hogy háboruba kell keverednie Törökországgal. A két mohamedán nép ugyanis vallási kérdésben ősi gyűlölettel viseltetik egymás iránt. A Mohamed közvetlen utódja idejében szakadtak szét, perzsák és törökök más-más kalifát ismertek el törvényesnek. Azóta sem sikerült az egységet helyreállítani. Most, hogy Perzsia belső féreg miatt szenved, Törökország csapatai megszállták a határszélen levő helységeket és a véres harcz kitörése csak napok kérdése. — Hasonlóan háboru küszöbén áll ismét Japánország, még pedig Kínával Korea miatt, melynek okkupálását a kínai birodalom nem akarja megengedni Japánnak, noha erre vonatkozó szerződés van köztük. Valószínűleg az orosz ármány keze játszik bele, hogy Kína hadra készül és Japán áll elébe

Oroszország dumája, vagyis országgyűlése nemsokára arra a sorsra jut, melyre két elődje is jutott, t. i., hogy feloszlatja a csár. Az orosz kormány ugyanis háromszáz millió rubelt kér a parlamenttől a hadi flotta kiegészítésére és duma el van tökélve, hogy ezt az összeget meg nem szavazza. Finnország leigázását az orosz kormány erélylyel folytatja. Ujabbban két egész hadtestet szállásoltak el a kis országban, mely eddig is nyögte a sok katonaság terhét. A városok és falvak lakosságát így kergetik zendülésbe, hogy azután formálisan leverhessék és alkotmányos önkormányzati joguktól megfosztassák.

Bulgária új kormánya Malinov miniszterelnöksége alatt a demokrata-pártból került ki. Ez az első demokrata-kormány Európában. Kíváncsian lessük a boldog-

lását, miután eddig az adóleszállítás jelszavával szereztek többséget a demokraták. Bulgária pedig épp most nagy beruházásokat vett tervbe.

Válság Portugáliában. Most már a hadsereg is lázad királya ellen. Egy tüzérezredet és egy gyalogezredet meg kellett fosztani fegyverzetétől, mert összeesküdtek arra, hogy elfogják a királyt és Franko miniszterelnököt. Tábornokok is tagjai az összeesküvésnek. A miniszterelnök minden éjjel más házban alszik, hogy a merényleteket kikerülje. Liszabonban, az ország fővárosában január 31-ikére általános felkelést készítenek elő. Károly király, úgy látszik, el fogja veszíteni trónját. Portugália mindenáron köztársaság akar lenni.

A német császár vasárnap délután (születése napján) díszelőadást rendelt az operaszínházban és arra meghívta a munkásokat, kiknek 50 fillérjével adták a legelegánsabb helyeket. Az előadáson megjelent ő is feleségével és gyermekeivel. A munkások lelkesen ünnepelték a császárt, mert busás társadalmi jelentőséget tulajdonítanak ama kintűntető figyelemnek, hogy a császár ime nem grófok és hercegek közt, hanem a legalsóbb néposztály fiai közt ünnepli születése napját.

Ügyvédek sztrájkja. A roman királyság újabb törvényeivel nincsenek megelégedve az ottani ügyvédek, azért gyűlésükön azt határozták, hogy sztrájkba lépnek és addig nem jelennek meg a bírásokhoz, míg a kormány kötelező nyilatkozatát nem kapják a rossz törvények megváltoztatására. Nehogy talán azt gondolják olvasóink, hogy a nép érdekében van ez a nagy buzgóság, tudniok kell, hogy ama kifogásolt rossz törvények nem másról, mint arról vannak, hogy az ügyvédek fizetéseit és költségeit a parlament kissé lejjebb szállította.

A cselédlány öröksége. Bostonban egy Smith Georgina nevű szolgálóleánynak sikerült bebizonyítani, hogy ő IV. György angol királynak balkezes házasságából származik és így megkapta egymillió koronás örökségét a néhai király hagyatékából, mit eddig az angol udvar neki megadni vonakodott.

Falliéres francia köztársasági elnök pétervári látogatása dolgában hosszabb idő óta tárgyalás folyt, melynek az az eredménye, hogy Falliéres júliusban megy el Pétervárra.

A maja-gomba.

Fegyvertárs a megöregedés elleni harcban

Az ó-szövetségi könyvek tanúsága szerint a pátriárkák pátriarkai életkort értek, vagyis 100 esztendőn jóval felül éltek. A szkeptikusok ebben mást nem látnak, mint a rég mult idők dicséretét a tudományos kutatások azonban mindinkább megerősítik a tudósítás hitelét.

A pátriárkák egyszerű pásztoréletet éltek, jobbadán növényi eledellel táplálkoztak, hust csak ritkán ettek ünnepek napján, hanem legfőbb táplálékukat képezte az *aludt-tej*. Ehhez hasonlóan élnek ma is a kimondottan pásztor-népek. És a megfigyelés arra oktat, hogy ezen aludt-tej-evők mind hosszú életűek.

Doktor *Dubovszky* figyelte meg elsőnek és hirdette Párisban, hogy a balkáni törökök és szlávok nagyon kedvelik az aludt tejnek egy nemét, melyet ott *yoghurt*-nak mondanak és hogy azok, kik ezt rendszeresen fogyasztják, daczára az élelmezési és egészségi viszonyok igen alacsony fokának, soká élnek, nem ritkán 100 éven felül; és életerejük, szívósságuk, munkabírásuk ily magas életkorban sem csökken annyira, mint a közép-eurpai emberé a hatvanas évek körül.

Az orosz *Metsnikoff*nak a párisi Pasteur-intézetben immár 25 év óta folytatott kutatásai arról, hogy minő szerepet játszanak ember és állat életében a fehér vértestecskék, érdekes világot vetnek a kérdésre, miért éltek a pátriárkák és miért élnek az aludt-tej-evők magasabb kort, mint a modern nyugatiak.

A fehér vértestecskét (leukociták) tevékenysége valóban hasonló az egészség-rendőréhez. Ha valahol gyuladás támad a testi szervezetben, azonnal odasorakoznak a fehér vértestecskék körülzárják és elfojtják a gyuladás okát képező baktériumokat. A kis váltóállatok (amőbes) módjára folyton cirkáznak ezek a leukociták testünkben, résztvesznek az emésztésben, kivált a zsirt emésztik fel, megvívna a testbe toladott idegen anyagokkal, a fertőző betegségek csiráival és általában szabályozzák az anyagcserét. Nem csak a vérben, a limfában is honolnak és dolgoznak.

A gerinces állatok testében a vértestecskéknek szerepük szerint nagyon különböző két válfaját különböztetjük meg, úgy mint a kisebb, szárnyazott magu *mikro*fagkat és a nagyobb *makro*fagokat. Az előbbieket gyorsabbak és tevékenyebbek. A véredények falának

nyílásain át furakodva tüstént ott teremnek, hol a szervezetbe idegen anyag, baktérium vagy méreg hatolt. A nagyobb makrofágok csak később érnek oda, hogy eltakarítsák az ellenséget végkép.

A csontvelőből szülemelő mikro-fágok játszanak főszerepet az akut és bevándorolt baktériumok által okozott betegségek esetében; elrombolják a növényi sejteket, de az állati sejtekkel már nem bírnak, melyeket a vértömlesztés terül a szervezetbe, valamint erőtlenekek a vérparazitákkal szemben is, mik a malaríát, álomkört, texasi lázat okozzák. Ezeket a makrofágok küzdik le.

Ha megkérdezzük, mi képesíti ezen vértestecskéket, arra hogy a szervezetbe tolaikodott idegen anyagokat megsemmisíteni tudják, akkor a választ éppen Metsnikoffnak buvárkodása hozta meg, ki felfedezte az emlősök testében: azt a vasvegyületet, mely a mikro-fágokban *mikrosytas* névvel jelölhető, a makrofágokban megfelelőleg *Makrosytas* nevet kapott. Ez a vasvegyület végzi el azt a munkát, hogy egyik alakjában szerte rombol minden növényi sejtet, másik alakjában összeroncsol minden állati sejtet.

Köznyelven szólva bomlasztanak; orvosi körökben már-már arra gondolnak, hogy ezen mikro- és makrozitas-nak elvonása a holt testből oldana meg a hulla-konzerválás kérdését, erről beszélni azonban még korai. Metsnikoff véli, még ugyan nem állítja, hogy a halál legelső végzett munkái közzé éppen az itt leirt vasvegyületek szétbontása képezi is úgy a hullából azt kivonni már nem volna lehetséges.

A holtak birodalmából azonban térjünk vissza az élethez, mert hiszen azt ígértük a czimben, hogy szövetségest mutatunk be, ki a megöregedés elleni harcban jó fegyvertársnak fog bizonyulni. Azaz éppen megöregedni fog segíteni, anélkül, hogy közben el is vénhednénk.

A Metsnikoff-féle vasvegyület távolról se fegyvertársunk e téren, sőt inkább ellenfelünk, nagy erejű

és félelmes. Fiatal korunkban ugyanis akármilyen falók is a vértestecskék, sohasem támadnak a mi magunk sejtjeire; ellenben az előre haladott korban arra vetik magukat, fogyasztják az agy, a gerincez, a csontvelő, az ideg és a porcok sejtjeit, elkezdik a mirigyeket, a hajfestő sejtet is, és öszülésre viszik fejünket; előidézük a vénhedés minden tünetét, miattuk lesz ránczos, fakó, petyhüdt a bőrünk, száradtazinyunk, lomha a járásunk, tompa az emlékezetünk, kevesebb sulyu és rövidebb méretű a testünk Elnyomóritják szervezetünket, fogyasztják erőnket, szóval megvénitenekek. Az egykori jó barát, az élet kimélője és a lét tisztántartója ellenünk fordult, bajt, bajra halmoz, sietteti a romlásunkat, úgy szólván perczről percze a sir szája felé taszigál.

De mért e nagy változása annak a vasvegyületnek?

Okát a napontai, állandó (persze adagjaiban oly kicsiny, hogy hirtelen kárt nem mutató vérmérgezésben találjuk, melynek az élet miatt vagyunk alávetve. Kedvez a természet végzésének itt a mi sok részt okatlan életmódunk is! alkohollal, nikotinnal is mérgezzük magunkat, keveset mozgunk a szabadban, általában puhítjuk magunkat, sem hogy edzenők a testet. Ha valamelyik öreg-ur ismerősünk sportol és testedzést végez, azt ki nevetjük, még azt is, ki ezt neki tanácsolja; pedig, tessenek elhinni, sokkal igazságosabb intézkedés volna a torna-csarnok és más sport-alkalmatosság hatvanéveseknek, mint iskolásoknak, kik akkor is mozognak, mikor csönd és nyugalom a parancs.

Már az egészséges ember teste is telítve van kártékony baktériummal, hogy mást ne említsék, csak a vastagbélben lakó *coli* baktériumot, melyből pár millió telepszik minden négyszögcentiméterre. Étel és ital viszi azt testünkbe és a kedvező létfeltétel, mit belünkben talál, elszaporítja hihetetlen arányban. Tudjuk, hogy egészséges emberből is naponta több mint 100 millió baktérium takarodik ki. Amennyi-

ben az emésztés hátráltató zavart szenved, annyiban szünetel ez a kitakarodás, de éppen akkor tizszeres-huszszeres a baktérium szaporítóképesége.

Az erős, egészséges test lebirja ezen baktériumokat, miket a természetes rothadás tenyészt a test ölében. Mérgére ellenmérget választ ki és a vese tevékenysége által megakadályozza; hogy a vérben hont foglaljanak. A milyen fokban öregszik a test (nem évek száma alatt, hanem erői fogytával) olyan fokban apad az ellenállás, kisebbedik az ellenmérget kiválasztása; ekkor következik be a fordulat: a mikro- és makrozitas idegen növényi és állati sejtek helyett a mi drága sejteinket kezdi fogyasztani, felfalni. Kepletesen szólva, a ki eddig tartott, az most elveszit, mert nem talál már elég jónak. Az elvesztésnek ezen lassan folyó munkáját nevezzük vénhedésnek.

Az aludt-tejben, mit köznépünk találóan illet savanyu névvel de kivált a yoghurtban — ezt is Metsnikoff kutatta ki — az erjedés munkáját egy gomba végzi el, melyet *maja-gomba* néven ismer rég a természettudomány. Hatalmas ellenfele ez a bélbaktériumoknak. A rothadást szabályozza, a belőle támadt mérget ellenmérgezi, a vértestecskét munkabírását fokozza, a megöregedést kitolja.

Vannak érzékeny gyomrok, melyek az aludt tejet nem birják el, mert körülbelül 8 gramm tejsav van minden literében. Ez a yoghurtban nincs. Itt a maja-gomba körülbelül éppen olyan arányban osztja fel a tej fehérnyéjét, mint gyomrunkban a pepsin-sav teszi. A yoghurt egy literében nincs több, mint 2 gramm tejsav.

A yoghurt készitési módja hasonlós a kefiréhez és kumiszéhoz. Tehéntejet vagy kecsketejet gyöngye tűz fölött addig párologtatnak, míg mennyisége a felére apad le. Azután üvegekbe fejtik le, 50 fokra lehültni engedik, mikor is gyapjukendőkbe csomagolják el, hogy legalább is 7 teljes órán át meg-

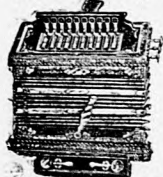
Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

a m. k. honvédség, a közöshadsereg, m. k. zeneakadémia, színházak, művészek stb. szállítója.

Raktár: II. Lánchíd-u. 4. BUDAPEST Gyár: II. Öntőház-u. 2.

LEGNAGYOBB GYÁR ES RAKTÁR. Ajánlja saját gyárában készült elismert legkiválóbb minőségű vonós-, fuvó- és ütőhangszereit. Teljes zenekarok felszerelése előnyös feltételek mellett, a legjutányosabb árban szállítatik. — HARMONIKÁK legjobb erős, elpusztíthatatlan és különleges aczélhangokkal — TÁROGATÓ saját találmány, iskolával 35 frttól feljebb.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Kivitel nagyban és kicsinyben.

STOWASSER J. császári és királyi udvari HANGSZERGYÁROS

tartsa ezt a hőfokát. Ebben az állapotban kell a tejnek összefutnia, megturósodnia.

Készen változatlanul eltartható négy-öt napig, a hőmérsék iránt érzéketlen, a szállítást állja; ize kellemes, nem oly savanyu, mint közönséges aludt-tejünk, de édeskes mellékíze sincs, mint a tejfelnek. Emészthető mintegy ötven perc alatt, hatása pedig kihat 16—20 órára.

A balkáni szlávok már évszázad óta „főzik be” így a tejet. A sok ezer éves pátriárkai tudósításokban is megtaláljuk ezt a kifejezést egy helyen: „felére főzte be a tejet”. De hát így vagyunk sok okos dolgával a régieknek, feledésbe mennek, czélszerű voltukat és okukat az unokák nem jegyezték meg őseik beszédéből; eljő azonban a tudós kutató és kihámozza régiek bölcsességéből a régi bölcseséget, hogy újra hódoljanak neki az utódok!

Buday Aladár.

Hajszálynira az örvény szélén.

Regény. (5)

Irta: Jézsmá Pál.

Azonban a józanész által felhozott érvek és okok ellenére mindjobban elhatalmasodtak Hertneky érzelmei Berta iránt s örömmel vegyes aggodás töltötte be egész valóját, amidőn megfigyelni vélte, hogy a leány is napról-napra bizalmasabban és bensőbbben simul hozzá. Ha Berta csakugyan megszereti őt, úgy a köztük lévő húsz évnyi korkülönbség minden bizonynyal jelentéktelenné válik. Éppen csak a külső gátló körülmények maradnak fenn. De hol a biztosíték, hogy Berta érzése mély és maradandó? Hátha rosszul következteti a jelekből, hogy viszonszereti őt? Lehetséges, hogy a leány őt csupán egy régi, eddig fájdalmasan nélkülözött bizalmasának tekintí, aki előtt szívét tartózkodás nélkül föl-tárhatja. Aztán itt van gyermekpajtása, Antal! Nem mulik el nap a nélkül, hogy róla ne beszélt volna s mindannyiszor oly meleg lelkesedéssel, hogy Hertneky a féltékenységgel összes gyötrelmeit érezte. Mi lenne akkor, ha Berta azt az ifjút szeretné, egészen öntudatlanul, anélkül, hogy szívével tisztában lenne és később, amikor már egy öregedő férj mellé van lekötve, újra

találkoznék vele és azt találná, hogy az neki megfelelőbb élettársa lehetett volna?! Hiszen a tavasz és az ősz sem illik egymás mellé, annál kevésbbé haladhat együtt a nyár a téllal! . . .

Ilyen gondolatok gyötörték Hertnekyt, valahányszor magára maradt. Am azért sem érzelmein, sem a helyzet megítélésén a legcsekélyebb változás sem esett. Az egyetlen okos cselekedet, amit tehet, — úgy vélte, — hogy el innen, mennél hamarébb. Így bölcs és gyökeres megoldást nyert volna a dolog. Csakhogy e pontnál megint azzal biztatta magát, hogy barátja iránt tartozó kötelessége tiltja a távozást. Gyors elutazása határozottan ártana Vértes egészségének. Tehát el sem mehet, maradnia sem kellene, — mi lesz ebből?

Azonban minden kinos gondja varázslatosan eltűnt, mihelyt Bertával a virágos határt bebarangolta. Ezekben az órákban végtelen boldog volt. Csak Antaltól ne kelljen hallania, mert különben oda minden jó kedve. S valóban a legnagyobb ügyességgel mindig úgy intézte a társalgást, hogy az ifju nem jöhetett szóba. Így azután a kirándulások rendszeren zavartalan vidámsággal végződtek. Hazatérőben már messziről feltűnt nekik az erkélyen üldögélő Vértes, amint barátságosan integetett feléjük.

Egy ilyen hazatérés alkalmával Berta egyszer halálra sápadt, mert atyját nem látta a szokott helyén. Vadul tépte ki karját kísérőjéből és repült inkább, mint ment a ház felé. Hertneky erősen a nyomában volt, de még át se tépte Vértes szobájának küszöbét, mikor Berta hangos jajkiáltása jelezte, hogy baj van. Egy pillanat múlva ő is a helyszínén termett.

Vértes úgy feküdt ágyán, mint egy haldokló. Betegségének egy erős rohama levette lábáról.

— Ilyen állapotban még nem volt, jegyezte meg az ápoló s egyszersmind azt is tudatta, hogy orvosért küldött.

Berta és a professzor lázasan foglalatoskodtak a beteg körül, de sajnus, parányi megkönnyebbülést sem tudtak neki szerezni. Ellenkezőleg

úgy tűnt fel, mintha jelenlétük fokozná ingerültségét. Bertát akaratosan eltolta magától, Hertnekyre pedig valósággal gyűlöletes pillantást vetett, a mitől ez képzelhetően visszariadt. Összeszorított fogai közül végre kiejtett néhány szót a beteg, melyek sejtetni engedték haragját.

— Eredj, nem kellesz! dorgálta meg leányát. Szaladj az élvezetek után s ne törődj vele, hogy elpusztultok-e, vagy se? Bár mielőbb meghalnék! Amugy is fölösleges vagyok már, zsarnok is vagyok, a kitől minden áron szabadulni kell. Az Antal legalább nyíltan megmutatja, hogy így érez, de te titkolod. Mások pedig gyönyörűséget találnak abban, hogy olyan tanácscsal látnak el, amiből sértegetések háramlanak reám.

— Ó Istenem, papa! . . .

Hertneky a jó nevelés daczára föllobbanó indulattal hallgatta e szavakat. Nem tudott nyugton maradni, látva Berta megkinzátását.

— Ne légy gyermek, Vértes! szólt a beteghez nem csekély izgatótsággal. Ez az ingerültség csak állapotodat súlyosbítja. Ugy látszik, megint Antal miatt mérgeledöl. Mondd el nekünk nyugodtan, hogy miért.

Vértes gunyosan felkaczagott.

— Mit mondjak? Ott fekszik az irkafirkája, olvassátok el magatok. A nagyságos ifiur szépen megköszöni a segítségemet, de nem kér belőle. Makacsul megmarad a mellett, hogy a lehető legrövidebb idő alatt önállósítja magát. Bánom is én, tegyen úgy, a hogy jónak látja. Én leszámoltam vele. Hallani sem akarok többé róla. Ezt jegyezd meg magadnak, Berta. Megtiltom, hogy felőle beszélj. Te mindig pártjára állsz. Csend; tudom jól. Még megérem, hogy én vagyok a hibás e hálátlan fiuval szemben, a ki nélkülem a legjobb esetben csak napszámos volna. Visszautasítja segítő jobbjomat! . . . Ilyen a hála!

Hertneky székét tett a beteg ágyához és helyet foglalt.

— Légy okos, barátom, kérlelte jószágosan Vértest, — és ne boszantsd föl magad ily jelentéktelen dolgokon. Gondolj egészségedre. Már a gyó-

gyulás utján voltál és most szükség-telenül olyan izgalomba kergeted magad, mely elmérgesíti állapotodat. Mit töröd magadat azután, vajjon Antalnak kell-e a támogatásod, vagy nem. Itt van a leányod, a kit boldogítasz, ha kiméled magad. Azután itt vagyok én, a ki fejembe vettem, hogy jó kedélyhangulatod ápolni és föntartani fogom. Érjed be mi velünk.

— Hagyjad a szép szavakat. Azt hiszed, nem vettem észre, hogy torkig vagy velem? Hisz be sem tudod az időt várni, hogy szabadulj társaságomtól. Még Berta is egy huron pendül veled. Nyugalmamról gondoskodtok, hogy hajrá! annál vigabban mehessetek erre-arra sétálni. Miattam ugyan ne kényszerítsétek magatokat. Nincs szükségem azokra, a kik kénytelen-kelletlen vannak mellettem.

— De mi szeretünk téged, aztán meg kedves és szent kötelességünk: téged megőrizni — önmagadtól.

— Nemsokára okosabb teendő fog akadni. Csupa szép dolgot hozott a mai posta. Eredj szobádba, kellemes meglepetés vár ott reád.

— Szobámba? A mit a posta hozott?

— Ugy van. Gratulálj neki, Berta. Terjedelmes irást kaptál az I-i templomépítő egyesülettől. Bizonyára az van benne, hogy a székesegyház restaurálását rád bízták. Itt több dicsőséget arathatsz, mint egy nyavalyás emberi rom körül való doktorkodással.

Hertneky fölugrott és barátjára meresztette szemét. Viharos öröm járta át egész bensőjét. A nevezett dóm restaurálása évek óta kedvenc gondolata volt. Addig-addig tanulmányozta az ódon műépületet, míg egyetlen köve sem maradt ismeretlen előtte. Akkor azután gondosan megalkotta az ujjáépítés tervét. Ettől fogva nőttön-nőtt a vágya, hogy a

megbízást az építésre ő nyerje el. Az esetleges elutasítás lehetősége szinte elviselhetetlen volt neki. E végből nem is személyesen, de egy barátja közvetítésével adta be terveit, a kit megkért, hogy csak az esetben nevezze meg őt, mint szerzőt, ha a bizottság elfogadja munkáját.

Mindezt részletesen elbeszélte Vértesnek. A templomépítő egyesület levele tehát örömet hozott a két jó barátoknak. A műépítész kívánsága teljességbe ment! Szinte kedves szotyant a betegágy mellett örömkialtásokat hallatni!

E pillanatban halk, fájdalmas sóhaj ütötte meg fülét. Örömtől sugárzó arcát a hang felé irányítva, Bertának szép, nagy, bánatos szemével találkozott össze. E csodás szemek könnyben usztak. Hirtelen heves rázkodtatás járta át egész valóját. Berta! Vértes! . . . A beteg jóbarát, az egyedül álló bánatos leány, a kit oly nagyon szeret! E neki oly kedves lények láttára szívében a könnyö-rület, gyöngédség, nagylelkűség és áldozatkészség folyama kezdett áradni. Gyors elhatározással Vérteshez fordult. Hangja remegett, a midőn beszédbe fogott:

— És mit mondanál, ha én a megtisztelő megbízást elhárítanám magamtól és mindvégig veletek maradnék? Ha továbbá arra kérnék, hogy bensőbb viszonyt létesíts ket-tőnk között, mint a milyen a barátság! . . .

E szavaknál kinyújtá kezét Berta felé és szelid érzéssel ragadta meg a reszkető leány jobbját.

— Akarod-e rám bízni leányod jövőjét, folytatta azután, — beleegyezel-e, hogy feleségem legyen? . . .

Még tovább beszélt volna, de a lelki fölindulás ebben meggátolta. Félig térdeplő helyzetben odaborult az ágy elé, magával vonva Bertát is.

Vértes késett a felelettel, holott

Hertneky feszülten leste mondandóját. A beteg hallgatott, csupáncsak a nehéz lélekzetvétel hörgése hagyta el ajkát. Hertneky megsértődve ütötte föl fejét, a következő pillanatban mélyen elpiruiva talpra állt. Immár fölösleges volt Vértesnek szólania, az ő hallgatása félreérthetetlen választ tartalmazott.

De nyomban változott a kép. A beteg arcza hirtelen eltorzult a kitörő haragtól s csontos karját oly parancsolólag emelte föl az ajtó felé, hogy Berta ijedten kiáltott föl.

A beteg pedig ismét elkezdett gúnyosan nevetni.

— Mégis jól láttam én! hangzott rekedt rikácsolása. Tehát kitudódik, hogy kinek a kedvéért jöttél ide. El akarod tőlem rabolni legutolsó kincsemet. Kiméletlenül tudatjátok velem, hogy fölösleges vagyok a világon. De legalább ne földjétek be önzéseket szép köpönyegbe. Berta hát válasszon köztem és közted. Vallja be, hogy én teher vagyok számára, akkor mehet oda, a hová akar. De hogy engem egyszerűen félretoljatok és mégis azzal dicsekedjétek, hogy mi mindent tettetek érettem szeretetből, — abból nem lesz semmi. A kedvemért jöttél, ugy-e, te álnok barát. De én . . . ah . . .

A beteg eszméletét veszelve rogyott vissza párnái közé. Szerencsére, akkorra már megjött az orvos.

Nagy izgatottság vette el erejét, jegyezte meg az első szempillantásra.

Hertneky ekkor bevallotta, hogy egy általa tett ajánlat okozta ez izgatottságot. Berta fülig elvörösödött, és ebből az emberismerő doktor nyomban sejtette, hogy miről szólhatott a kérdéses ajánlat.

Szomoruan csóválta fejét az orvos.

— Az ön jelenléte, építész ur, — ugymond, — eddig jót tett a betegnek. De a mostani eset után, őszin-

Parezellázások jutányos és gyors keresztülvitele.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ üzletmüködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkezdést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbízottját helyszíni kiküldi, ki az összes teendők ellátásáról a helyi kiválatmáknak megfelelően gondosko-

dik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekről szóló prospektust az igazgatóság (Budapest, V. Géza-utca 2.) készségesen küld. Az intézet közreműködésének előnyei. 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereség részesedést nem igényelvé, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, a hogy az eladó eladja. 3. A vevők s eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Eladó egyszerre egy összegben kapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett parcellázási kölcsönök előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától adathak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetettik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható

tén szólva, barátja érdekében cselekszik, ha azonnal elutazik innen. Ittléte folytonos újabb izgalmaknak lenne forrása. E gonosz roham el fog mulni s utána önként beáll a jótékony reakció. Amíg fájdalmi gyötrik a beteget, mindenkiben ellenséget és rossz szándékot vél fölfedezni. Nincs más hátra, mint azt a személyt vagy tárgyat, mely izgalomba hozza, távolartani tőle. Kötelességem volt ezt őszintén föltárni.

Hertneky kimért udvariassággal meghajolt.

— Csak azt szeretném tudni, kérdéskurtán, hogy barátom állapota életveszélyes-e?

— Nem hinném. De hetek, sőt hónapok kellene, míg magát összeszedi.

Hertneky most Bertához fordult.

— Te is szükségesnek látod azt, hogy távozzam?

Az ifju nő arcát a könnyek elözönlötték. Esdőleg nyujtotta kezeit Hertneky felé.

— A szegény papaért s az én kedvemért tedd meg ez egyszer. Most csak ő reá szabad tekintettel lennünk. Bármit mond vagy tesz e helyzetben, nem ő mondja és nem ő teszi, hanem a kóros állapot. Erre gondolj s tarts bennünket szeretetben, mint eddig.

Hertneky titkon fogait csikorgatta.

— Történjék hát azonnal, aminek történnie kell. Maradj, Berta, atyádnál s engedj bucsu nélkül távozzom. Irj naponta hogylétéről. Ha segítségre lesz szükséged, számíthatsz reám. Ha Isten is úgy akarja, nem válunk el örökre, — tehát a viszontlátásra! Isten önnel, doktor ur!

Hertneky elutazott. Az a rövid napfény, mely Berta életét bevilágította, eltűnt. Komor, vigasztalan szürke napok virradtak fel rája. De ő hősiiesen elnyomta lelkének mardosó fájdalmait s atyjának önfeláldozó ápolásával iparkodott bánatát felejtetni.

Az a mérhetlen fájdalom, a mit ezen események óta szívében érzett, arról nem tudott a külső világ, azt féltő gonddal rejtegette; legkivált arra ügyelt, hogy atyja észre ne vegye.

(Folytatása következik.)

KEDVDERITŐ.

Szavatartó ember. Pali bácsitól elbucszuk neje a korcsmában: »De többet ne igyál, ember!« — »Szavamat adom neked, hogy ez itt az utolsó pohár, mit iszom!« — Mikor az asszony kint volt az ajtón, Pál ur másik poharat kért a csaplárostól, mert »azt« utolsónak fogja inni, a melyik ott áll.

A jószívű ember. »Miért veri oly kegyetlenül a kutyáját, gazdúram?« — »Hát mert mikor abba hagyom, akkor leri az öröm a po-fájáról és én azt szívesen nézem rajta.

Mindig boltos. A könyvkereskedő tolvajt fogott a boltjában. Elsőbb összeszidja, azután így folytatja: »Most az egyszer szabadon bocsájtom, de figyelmeztetem, hogy nagyon rossz uton jár; vegyen magának tőlem egy büntető törvénykönyvet, 2 korona!«

Gyors beszéd nem jó. Tanító: »Hja, fiacskám, ha olyan buta fejed van, hogy semmi sem ragad meg benne, hát vedd a noteszedet és ird föl; nem látod, hogy én is mindent a noteszbe írok?«

Helyzet változás. A házaló rábeszéli a földesurat, hogy csak neki adja el az ócska ruhákat, ő a legmagasabb árt fizeti azokért. A földesur le akarja rázni a tola-kodó lengyelt és kijelenti, hogy az ócska ruhát mindig szegény embereknek szokta ajándékozni. Erre amaz: »Csak nekem tessék adni akkor is, mert én vagyok a világ legszegényebb embere!«

Mig nem késő. »Anna, miért kérsz Füstölgő Tihamértől hajfür-tőt, hiszen még csöppet se híres költő?« — »Mire híres lesz, kérdés, lesznek-e fűrtjei?«

KÖZGAZDASÁG.

A szerb szerződés értelmében az oda kiszállított lisztnek, üvegnek, papirosnak és vászonárúnak vámja tetemesen leszállott. Szoros meg-állapodásban ki van mondva az is, hogy Szerbia ezentul harminczöt-ezer darab szarvasmarhát és het-venezer darab sertést hozhat be Magyarországra, de csakis levágott állapotban. Még pedig a határ-állomásig élve kell hozni az álla-tot és csak ha ott állatorvosi bizo-nyítványt kap egészséges voltáról, akkor szabad ott a határon levágni. A cukor vámja ellenben az eddig 8 koronáról 30 koronára emelke-

dik. Eddig harmadfél millió értékben szállítottunk czukrot Szerbiába, a magas vám azonban ezt az ipar-kivitelt ugyszólván teljesen meg-akasztja.

Legeltetés az állatvásártéren. A földmivelésügyi miniszter elvi határozatban kimondotta, hogy az állatvásártéren senkinek sem szabad állatjait legeltetni. Ki ez ellen vét, kétszáz koronát bírságba fizessen.

Uj vasuti kocsik. Kossuth Fe-rencz a magyar államvasutak cél-jára ötven millió korona értékben személy- és teherszállító kocsikat rendelt meg a hazai waggongyá-rakban. Szállítandók a jövő év végéig.

Munkások figyelmébe. A ke-reskedelmi kamara figyelmezteti mindama munkásokat, kik Német-országba mennek ki, hogy papir-jaikat még itthon hitelesítsék német nyelven is, mert különben sok vá-rospan hetekig és hónapokig kell a rendőrségnél vesztegelniök, míg papirosaikat haza küldik és itt for-dítják németre hitelesen. Mert a legtöbb német határszéli városban nincsen senki, a ki magyarul tud és magyar igazolványaikat németre tudná fordítani.

Budapesti piaci árak.

Liszt. Nullás 19.70, egyes 19.50, kettes 19.30, hármas 19.—, négyes 18.80, ötös 18.40, hatos 18.—, hetes 17.20, nyolczas 17.50, F. 7.—, G. 7.20.

Buza átlag 5 fillérrel leszállott.

Minőség	kilós	Ára 100 kgr,
Pestvidéki	75	24.55 — 24.95
„	76	24.75 — 25.15
„	77	24.95 — 25.35
„	78	25.15 — 25.55
„	79	25.30 — 25.70
Bánsági	75	24.60 — 25.—
„	76	24.80 — 25.20
„	77	25.— — 25.40
Bácskai	75	24.75 — 25.15
„	76	24.95 — 25.35
„	77	25.15 — 25.55
Tiszavidéki	74	24.40 — 25.—
„	77	25.25 — 25.65
„	80	25.60 — 26.—
Fejérmegyei	76	24.70 — 25.10
„	79	25.25 — 25.65
Rozs I. rendű	22.70	— 22.90
„ középrend.	22.40	— 22.80
Árpa takarm. I.	15.50	— 15.70
„ „ II.	15.50	— 15.50
Köles	11.—	— 12.—
Zab I. rendű . . .	16.95	— 17.—
„ II. „ . . .	16.26	— 16.65
Tengeri (belföldi)	13.90	— 14.10

Repcze nem került piacra e héten.

Disznózsir 100 kg. 1.39 K., szalonna 1.05 és 1.18 korona közt.

Tapasztalataim, melyeket több évi működésem alatt bécsi, német és belgiumi gyógyszerárakban szereztem, arra indítottak, hogy a **Dr. Kvapil** orvosi utasítása szerint összeállított

Kárpáti egészségi labdacsoakat (malaczkai labdacsoakat)

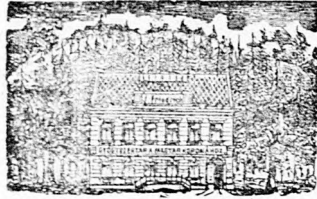
forgalomba hoztam, melyek eldugulás, nyálkásodás, étvágyhiány, gyomorhaj, felfúvódások, szédülés, fejfájás, váltóláz, aranyér, bőrkiütések, köszvény, vízkór és vesebajok ellen a legfényesebb sikerrel alkalmazhatók. Szétküldési főraktár:

FRIEDRICH JÁNOS gyógyszerértára **MALACZKÁN**

(Pozsonymegye.)

Raktár Budapesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerértára, Király-utca 12.

1 skatulya ára 21 kr. = 42 fillér, egy tekercs 6 skatulyával 1 frt 5 kr. = 2 K 10 fill. Ha a labdacsoakat árához 20 kr. = 40 fillér mellékeltek, akkor a megrendelt mennyiség az egész birodalomba bárhová bérmentve küldetik.

Védjegy.

Figyelmeztetés!

Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás a melletti védjeggyel van ellátva és minden doboz födelén a készítőnek egész czime látható. Minden más efféle labdacsoakat, mint nem valódiak visszautasítandók.

Számtalan elismerő- és hála nyilatkozat, melyek közül néhányat itt felsorolok:

Tek. Fridrich János gyógyszerész úrnak Malaczkán. Bátorkodom urasághoz fordulni, miszerint sziveskedjék kárpáti egészségi labdacsoaiból 2 tekercsessel küldeni. A mi engem illet, én már több év óta használom ezeket s nálam kitűnően beváltak, úgy hogy nyugodt lelkiismerettel másoknak is ajánlhattam, a kiknél szintén igen jónak bizonyultak. Azért kérem sziveskedjék csak minél előbb fenti mennyiséget megküldeni. Teljes tisztelettel vagyok kiváló szolgája Nagy-Enyed, 1907. III/1.

Özv. Hening Gyuláné, közkórházban.

Tekintetes gyógyszerész ur! Fogadja soraimban legőszintébb köszönetem nagyérdemű találmányáért, mert csakis ezen kiváló kárpáti labdacsoainak köszönhetem, hogy egészségem újra helyreállt. Az Úr Isten éltesse ezért soká. Minthogy mindig akarom, hogy ezen labdacsoak a házamban legyenek, kérek ismét 1 tekercset belőlük, utánvétellel küldeni.

Bekecs, 1907. IV. 4. u. p. Szerencs. Kiváló tisztelettel Király László czipész.

Tekintetes gyógyszerész ur! Az ön által küldött és készített kárpáti egészségi labdacsoak gyomorhajomból teljesen kigyógyítottak s fejfájásom is elmúlt. Most ismét fejnyilalásaim vannak s azért kérek ismét két tekercs kárpáti labdacsoat utánvétellel, mert bizom benne, hogy fejfájásomat ismét be fogják szüntetni, mint azelőtt. A Kossuth Lajos Istene tartsa meg a gyógyszerész urat még sokáig a szenvedő magyar népnek és ezzel maradjon Szlatina, u. p. Dézna, (Arad m.) 1907. X. 6. Kiváló tisztelettel Leboh János.

Igen tisztelt gyógyszerész ur! Sziveskedjék minél előbb 6 tekercs kárpáti labdacsoat küldeni, mert már elfogyott. Nagyon dicsérik nálunk a faluban, mert igen jó hatásuaknak bizonyultak még a legavultabb gyomorhajoknál is.

Tác, 1907. március 12. (Fejér m.) Kiváló tisztelettel Nemes István czipész.

Tekintetes gyógyszerész ur! Kérem küldjön czimemre postautánvét mellett, kitűnően bevált kárpáti egészségi labdacsoaiból 4 tekercset. Miskolcz, 1907. április 1. (Borsod m.) Kiváló tisztelettel Betnár Róbert, városi állatorvos.

Téth Antal, th. utbiztos.

Tisztelt gyógyszerész ur! Sziveskedjék kérem utánvét mellett ismét czimemre 1 tekercset kárpáti labdacsoaiból küldeni. A mult évi becses küldeménye igen jó hatásuaknak bizonyult gyomorhajom ellen, úgy, hogy azt bárkinek legmelegebben ajánlhatom.

Uzon, 1907. III/11. (Háromszék m.)

Maradok kitűnő tisztelettel

Barti János, földbirtokos.

Tek. Fridrich János gyógyszerész úrnak Malaczkán. Kérem sziveskedjék a kitűnő, fejfájást megszüntető s gyomortisztító kárpáti egészségi labdacsoakból 2 tekercsessel küldeni. Csak kérem mielőbb, mert nem nélkülözhetem őket. Lelesz, 1906. VI/18. (Zemplén m.) Kiváló tisztelettel Gyapay Mária tanítónő.

Tek. Fridrich János gyógyszerész úrnak Malaczkán. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Kárpáti labdacsoai meg dr. Hager-fele hurutlabdacsoai igen kitűnő hatásuaknak bizonyultak, a miért is ismét kérek nekem 1 tekercs kárpáti s 2 skatulya dr. Hager-fele hurutlabdacsoat küldeni.

Neszemly, 1907. II/18. Nagy-u. 170. (Komárom m.) Szívélyes tisztelettel

Kátai József, birtokos.

Tekintetes gyógyszerész ur! Jelen megrendelésem alkalmával utolag azzal kezdtem, kárpáti egészségi labdacsoainak a világon párja nincs. Hogy nálam mennyire nélkülözhetetlen azt csak akkor látom, midőn elfogy. Most is már elfogyott a legutóbbi rendelés. Sziveskedjék postafordultával ismét 1 tekercset utánvétellel küldeni.

Dad, 1907. március 21. (Komárom m.)

Hálás tisztelettel Tóth Lajos, ev. ref. tanító.

Igen tisztelt gyógyszerész ur! Tisztelettel kérem legyen szives utánvét mellett czimemre 6 tekercs kárpáti labdacsoat küldeni. Ezen labdacsoakat már sok éven keresztül veszem, s hatásukkal mindenkor teljesen meg voltam elégedve, azért is kérem a Mindenható, hogy gyógyszerész urat még sokáig tartsa fenn a szegény betegeknek s ezzel maradjon szívélyes üdvözléssel legalázatosabb szolgája

Muraszombat, 1907. február 23. (Vas m.)

Téth Antal, th. utbiztos.

Tek. Fridrich János gyógyszerész úrnak Malaczkán. Alázatos tisztelettel bátorkodom a tekintetes gyógyszerész úrnak becses tudására juttatni, miszerint március havában rendelt kárpáti-fele egészségi labdacsoakat felhasználván és hála Istennek fejfájásom megszűnt, étvágyat kaptam, de még pedig kitűnő, a miért is mély tisztelettel és hálás köszöneteim a tekintetes gyógyszerész úrnak nyilvánítom. Mások is megkértek, hogy rendeljek kárpáti-fele labdacsoakat és kérek is postautánvét mellett 5 tekercsessel azaz 30 piczi skatulyával. Maradok t. tisztelettel ifj. Stáncz Juón Gadrlopán földbirtokos, Kimpulnyág, 1907. 13/V. u. p. Lupény. (Hunyad m.)

Tek. Fridrich János gyógyszerész úrnak Malaczkán. Kérek a mellékelt összeg fejében 6 skatulyát tartalmazó tekercset kitűnő kárpáti egészségi labdacsoaiból. Baka, 18/VI. 1907. (Pozsony m.) Tisztelettel Flock Jakó plébános.

Tekintetes gyógyszerész ur! Az én gyomor bajomnak egyedüli enyhítője, a helyb. fótanító ur által feltalált kitűnő „Kárpáti Labdacso”. Aldom Tóth L. tanító urat és leginkább áldom Önt, hogy velem megismertette, illetve feltalálta a szenvedő emberiség számára e kitűnő szert. Kérek posta fordultával 1 tekercs „Kárpáti egészségi labdacsoat” utánvétellel. Ezután állandóan fogom használni.

Dad, (Komárom m.) 1907. X/15. Kiváló tisztelettel Özv. Vörös Sándorné

Tek. Fridrich János gyógyszerész úrnak Malaczkán. Kérem 2 tekercset kárpáti labdacsoaiból elküldeni. Nagyon jók s igen örömet használnak s mondhatom, nélkülök nagyon könnyen póruljárhatnék, mert aranyérben szenvedek s azok nagyon jól tesznek e bajnál. Nagy-Sziklás, 1907. 23/VI. u. p. Tr. Teplicz.

Kiváló tisztelettel Szuló György tanító.

Tekintetes gyógyszerész ur! Kérem sziveskedjék igen tisztelt gyógyszerész ur minél előbb 1 tekercs kárpáti labdacsoat küldeni, melynek hatása kitűnő s a mely nélkülözhetetlen szer egészségem helyreállításában. Csak kérem minél előbb. Letenye, 1907. április 14.

Kiváló tisztelettel

Zdelár József, járásbírósi hivatalnok.

A legfájdalmasabb s legrejtőbb tyukszemét biztosan a legrovidebb idő alatt elmulnak a Friedrich János-féle chlavetyltől. 3 üveg ára esomagolással s postaköltséggel együtt 2 kor. Mindennemű izzadást, különösen a lábak s hónalj izzadását megszünteti a Friedrich János-féle izzadás elleni por. 3 doboz ára esomagolással s postaköltséggel együtt 4 k